

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnilstvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 52.

V Ljubljani, v soboto 5. marca 1898.

Letnik XXVI

Narodnost in zakoni.

Deželni zbori so zaključeni po večini in trenotek se bliža, ko se zopet odpro težka vrata dunajske državne zbornice. Po tem, kar se nam obeta za bodoče zasedanje državnega zbora, sklepamo, so bili praski v deželnih zbornicah le nekaki viharji en miniature nasproti viharjem, ki se napovedujejo za kratko dobo od 15.—30. t. m. na Dunaju, to je: ako se ta doba ne okrajša hipoma še za manj dni.

Vender že lahko naprej uganemo, da bode odmevalo to, kar je grmelo na posameznih deželnozborskih postajah, v skupni centrali in da se bodo ponavljali povprečno jedni in isti glasovi v državni, kakor so se pojavljali v deželnih zbornicah, — glasovi o pravici in krivicah.

To bode grmelo kakor v kalejdoskopu, morda tako viharno, tako divje, da bode postala neznosna v tem kalejdoskopu atmosfera celo tistim, ki bodo napenjali isto do najvišje črte.

Kakor pravimo, pričakovati je v bodočem zasedanju državne zbornice odmevov iz deželnih zbornic. Kateri pa so bili poglobitvi glasovi, ki so napolnjevali akustiko deželnozborskih dvoran? Venderle povprečno glasovi o narodnem vprašanju. V prvi vrsti so bile »jezikovne naredbe«, katere so delale tolikanj preglavic nemškimi zastopniki in katere so prav mnogokrat motile razpravljanje drugih važnih opravil posameznih zastopov. Tako je bilo v šlezkem, češkem, gorenjeavstrijskem, štajerskem in koroškem deželnem zboru, kjer prevladuje nemški element. V vseh teh zasedanjih se je našlo glasov, ki so hrupno zahtevali, da se jezikovne naredbe sploh vržejo ad acta, ker iste žalijo nemški ponos, ker

motijo nemško nadvladje v poluslovanski Avstriji. V koroškem deželnem zboru se je nacionalni prenapeti Nemec Steinwender spozabil celo tako daleč, da je povedal na glas resnico, katero nosijo vsi Nemci: že dobro stoletje v svojih prsih, namreč: da je avstrijskim Nemcem prvo njihova narodnost, za tem še le pridejo avstrijski zakoni.

S temi besedami je Steinwender izrekel več, nego si je on v svoji jezi misliti mogel, kajti s temi besedami je razkril nam avstrijskim Slovanom svojo in svojih somišljenikov vest in ves političen načrt. Ta načrt toraj teži v prvi vrsti po nemško narodnem združenju vseh Nemcev preko mej in zakonov Avstrije in preko narodnih pravic avstrijskih Slovanov.

S temi svojimi besedami je vrgel burškozni Steinwender v svojem in v imenu svojih somišljenikov rokavico v obraz ne samo avstrijskim zakonom, katere naravnost zaničuje, marveč vsem nam avstrijskim Slovanom.

Taka oholost je sicer popolnoma vredna burškozneza Germana, vender pa utegne zadeti na trši zid, kakor je pričakoval dr. Steinwender. Da se Nemci že od davna ne brigajo za Avstrijo in njene zakone, ako poslednji ne služijo v podnožek nemški visokosti, to že vemo vsi, toda kar se tiče nas Slovanov avstrijskih, bode pa računček malo težji. Mi Slovani se danes že zavedamo svoje ogromne kompaktne mase, katera stoji kakor jekleni zid preko juga, vzhoda in severa te države, in se smatramo kakor mogočno, nepremagljivo trdnjavo, nad katero se morajo razbiti trde germanske buče, ako bodo le preveč butale v zid te trdnjave. A dasi se zavedamo te svoje moči, vender nam ne pride kraj misli, da bi po-

zabljali ob zahtevanju svojih narodnih pravic — avstrijskih zakonov. Ne, ne pozabljamo teh zakonov, marveč ob izvrševanju istih hočemo dosežati svojih narodnih pravic, hočemo dokazati, da je mogoče biti zajedno dober Avstrijec in — dober Slovan. Delo je precej težje, kajti mnogo lažje je biti izdajica in hoteti samo jedno, zlasti, ako se pri tem ne zadene na kdo ve kake težkoče od strani paragrafov, kakor pa biti oboje, kakor zahteva narava in zakon. Mi hočemo Avstrijo, a hočemo tudi, da hoče Avstrija in nas; mi hočemo dokazati Nemcem, da je mogoče obdržati svojo narodnost, a da je ob enem mogoče upoštevati avstrijske temeljne zakone, nasproti pa da je nemogoče, vstvarjati še ob avstrijskih zakonih neke fiksije, neke politične kaprice, kakor so one Nemcev, ki pravijo: v kar ne privolijo v Avstriji Nemci, to se jednostavno zgoditi ne sme.

Od take bolezni vas ozdravimo prav gotovo in še zelo hvaležni nam bode, ko okreivate od vaše — politične influence!

S takimi bolniki imamo opraviti pa tudi na jugu države. Tudi ondi vstaja vročina nad 39; pljučnica neizogibna, nevarnost zelo velika.

A treba radikalnega sredstva: ploščico ledu hladnega, treznega razuma.

V goriški, tržaški in puljski — zbornici smo hoteli reči, pojavili so se jednaki bolniki, ki v svoji vročici kar dirjajo mimo avstrijskih zakonov in večine avstrijskega prebivalstva. A tudi njim se ne godi, kakor bi radi. V Gorici in Trstu so dobili za vprvo na svoje vroče čelo abstinenčne ohlapke in v Pulju, no v Pulju, kjer je dosegla bolezen že nek višji stadij,

LISTEK.

Še vedno.

»Ako bi bil statistik«, piše nam prijatelj našemu listu, »izračunal bi, koliko dnij našega stoletja je napolnila s svojim hrumom Dreyfus-Zolina afeta, koliko nikdar sitih predalov so zamašili časniki ž njo in koliko hektolitrov črnila se je po nedolžnem prelilo za sočutje po adresah izraženo Zoli.

»Ali še ne bode miru!?« ječala nam je vzmučena duša, toda dasi nam je v prvem hipu zavrela kri in smo že pomakali pero, da zapišemo jezen odgovor, potolažil nas je pogled na ravno došle časnike, kajti več ko polovica izmed njih peča se še vedno s to zadevo, ki je nekaj tednov prijetno razburjala zaspane živce raznim krajoletnikom. Pomirjeni dali smo torej vprašanjem dotičnega prijatelja našemu listu mirnega zavetja v košu, kjer čakajo, da jim čistilni ogenj izbriše zadnje podzemeljske sledove.

Žal, da bode nekoliko dalje trajal spomin na zadevo, ki je dala povoda našemu statistiku, da je zapisal gorejšnja globokoumna vprašanja. Ako smemo verovati gotove vrste listom, bila je ta zadeva nekako merilo svobodoumja in izobrazbe. Sedaj svet brezdvomno vé, kedo je svobodoumen,

kedo izobražen in kdo ne. Način je zelo jednostaven: Kedor sočustvuje z Zolo in Dreyfusom, on je gotovo svobodoumen in izobražen, kedor ne, njemu ni mesta v izomikani družbi.

Ako s tem merilom malo premerimo človeštvo, uveri nas že takoj prvi poskus, da so morali biti porotniki, kateri so obsodili Zolo, jako občutljivo dejstvo, kajti doneslo mu je jedno leto zapora in vrhu tega še denarno globo. Ti nazadnjaki bili so torej prav nevarnega značaja. Nazadnjaško mora biti tudi francosko ljudstvo, katero je v veliki večini obsojalo Dreyfusove prijatelje.

Toda tudi naše slovensko ljudstvo s svojim glavnim mestom Ljubljano vred je nazadnjaško, ker ni bilo v stanu sestaviti in doposlati Zoli priznalne adrese. Moža to kajpada ne bode bolelo, ali lepo bi bilo pa le, ko bi se bilo zgodilo.

Nazadnjaki nekako prevladujejo, ako to merilo povse ne laže. Napredni in svobodoumni so le židje in njihovi prijatelji. Znan časnikar rekel je nekoč, da zaušnica, katero dobi žid recimo v Bukareštu, odmeva po vseh liberalnih listih sveta, in koj je v nevarnosti prostost. Tudi znanega »klerikalnega zmaja« vlačijo gospodje na dan, ter ga kažejo ljudstvu. Toda, to je že vajeno takih prizorov in se ne ustraši celo zmaja. Klerikalizem nehal je biti strašilo, in kakor so tudi gospodje

bobnali in ropotali po svojih časnikih, vse jim ni pomagalo. V kako strašnih bojah slikali so svet, ako bi bil Zola obsojen in Dreyfus ne spoznan nedolžnim! Vse črno, povsodi jezuviti, ki hočejo z gasilnikom ugasniti svitlo luč misli proste, svet mora se ustaviti v teku. Zola je obsojen, Dreyfus sedi še vedno na samotnem otoku in svet se ni še podrl, stoji še vedno in prostih mislij teh gospodov ne skuša ugasniti nihče.

Židje in njihovi prijatelji pa ne bodejo mirovali. Zopet in zopet skušali bodejo spraviti Dreyfusovo zadevo na svitlo, saj imajo za tako delo potrebnih novcev v izobilji. Kaj jim mari, da so vsi generali in drugi častniki, kateri so prisostvovali vojaškemu sodu in sodili ter obsodili izdajkega kapitana, zatrjevali, da je v istini kriv, da se pa listine ne smejo vleči v javnost, ker bi to utegnile provzročiti vojno, kaj jim mari, da nikjer na svetu nima civilno sodišče postavne moči kot neko višje konečno sodišče soditi o krivdi ali nekrivdi od vojaškega sodišča postavno obsojenega vojaka. Nekaj dušic v moralnem ogorčenju jim le gré na limanice, in tako dosežejo, da svet vsaj deloma dvomi o krivdi jednega izmed izvoljenega ljudstva.

Zola pa hoče v zaporu pisati novo delo; tako bode svet imel priliko, na novo občudovati tega »klasika« — gnojišča.

je bilo potrebno, da se jim povezne čez glavo močna kletka, spletena iz krepke — blamaže.

In tako mora Slovan često opravljati delo zdravnika in dopustiti, da ga doleti po katerikrat tudi kaka pljuska od strani razgretih bolnikov. Naposled pa utegne priti še vse najbolje in zdravniku še utegneta častitati na njegovi vztrajnosti tako bolnika, katerima dojde prepričanje, da je razdruženje pojmov »narodnost in zakon« možno le v nekem posebnem okvirju, — kakor pa tudi morda še nekdo — drugi.

Spremenjene jezikovne naredbe.

Danes objavlja dun. uradni list »W.-Zeitg.« kakor tudi deželna zakonika za Češko in Moravsko spremenjene jezikovne naredbe z dne 24. februarija t. l. S to naredbo se z dnem 15. marca tudi razveljavita dosednji jezikovni naredbi z dné 5. in 22. aprila. Nove naredbe stopijo torej z dném 15. marca v veljavo. Takoj pričetkom vladnega odloka se glasi, da so te naredbe le začasne in ostanejo v veljavi le do tedaj, ako se uravna narodnostno vprašanje zakonitim potom. V naredbi za Češko se glasi takoj v uvodu, da temelji na načelu, da sme vsak prebivalec Češke iskati pri v tej naredbi označenih oblastvih svoje pravice v jednom obeh deželnih jezikov in jo mora tudi najti. Nadaljne glavne določbe spremenjene nar. so nastopne: Uradni in službeni jezik pri oblastvih je oni deželni jezik, katerega govori prisotno prebivalstvo po vseh vsakokratnega ljudskega štetja; v jezikovno mešanih okrajih se morata rabiti oba deželna jezika jednako merno.

Kot jezikovno mešani veljajo nastopni okraji: a) uradni okraji onih oblastnih in organov, katerih uradno okrožje obsega le jedno ali več občin, ako se vsaj v jedni občini istega okraja vsaj jedna četrtina prisotnega prebivalstva poslužuje drugega deželnega jezika; b) uradni okraji onih oblastev, katerih uradno okrožje obsega cel sodnijski okraj, ako prebiva vsaj v jedni petini občin istega okraja prebivalstvo, ki se poslužuje drugega deželnega jezika, ali ako je prebivalstvo v pod a označeni meri mešano; c) uradni okraji onih oblastev, katerih uradna okrožja se raztezajo na več občin, akoravno prebiva le v jednem sodnem okraju prebivalstvo druge narodnosti ali je mešan na pod b označeni način; konečno d) uradni okraji, ki pripadajo oblastvom deželnega stolnega mesta Prage.

Potemtakem se razlikujejo na Češkem čisti in mešani uradni okraji.

Glede vpisovanja v javne knjige in zapiske se je na novo določilo, da se mora v slučaju, ako se jezik, v katerem se ustno ali pismeno vloži kaka vloga, ne vjema z uradnim jezikom istega jednojezičnega okraja, preložiti zapisniku prevod v dotičnem uradnem jeziku.

Dosedanje določbe glede deželnih blagajnic

in uradov, ki se pečajo z denarnimi zadevami, dalje glede poštne in brzojavne službe, glede občejanja z vojaškimi oblastvi in orožništvom ter s centralnimi uradi itd. ostanejo tudi nadalje v veljavi.

Jezikovna naredba za Moravsko se razlikuje od prejšnje le v toliko, da sloni z ozirom na popolno drugačne etnografične razmere na temelju dvojezičnosti pri vseh zgoraj imenovanih oblastvih. Z ozirom na to odpade tudi določba, ki je silila vsakogar, da se je pri razpravah morai posluževati javnega razpravnega jezika, marveč se bo v slučaju potrebe vodil zapisnik v obeh jezikih. Pri razpravah, ki ne izhajajo naravnost od strank, se rabi drugi deželni jezik le tedaj, ako to zahteva javna korist. Na vsa druga notranja uradovanja nimajo te naredbe nikakega vpliva.

Glede znanja jezikov pri uradnikih se morajo oblastva strogo ravnati po faktični potrebi in se je ozirati na to že pri razpisu izpraznjenih mest.

To so glavne določbe spremenjenih jezikovnih naredeb za Češko in Moravsko, ki stopijo v veljavo z dnem, ko se snide državni zbor, torej s 15. marcem.

Te naredbe slone v mnogem oziru na načelu stroge jednakopravnosti, kajti rabila se bodeta prav z neznatno izjemo oba deželna jezika pri vseh oblastvih.

Konečno sodbo bodo izrekli seveda češki in nemški listi. Čehi so nekoliko izgubili, Nemci pa pridobili, vender je več ko gotovo, da poslednji ne bodo zadovoljni ž njimi, ker hrepene le po neomejeni hegemoniji.

Deželni zbor kranjski.

XVII. seja dné 28. febr.

(Konec.)

Nadzorstvo, določanje učnega načrta, nameščanje, premeščanje, odpuščanje in upokojevanje učiteljskega osebja, disciplinarni postopek in vse ostalo, kar je z uredbo ljudskega šolstva v zvezi, pa spada v izključni delokrog državnih organov. Pač morajo le-ti v nekaterih zadevah ravnati zasllišavši prej deželni odbor; toda koliko pri tem prihaja njegovo mnenje v poštev, spričuje najnovejša učna preuredba na šoli v Toplicah pri Zagorji, kjer je gledé učnega jezika v prvem in drugem razredu c. kr. deželni šolski svet izdal take naredbe, da se je deželni odbor moral proti njim pritožiti pri ministerstvu. Sicer je res, da so c. kr. šolski svet in pa okrajni šolski sveti nekaka samoupravna telesa; toda njihova samouprava je le nje senca, kajti sestava teh korporacij je taka, da predsednikova beseda — v prvem slučaju deželnega političnega šefa, v drugem c. kr. okrajnih glavarjev — skoro brez izjeme vedno odločuje. Kaj bi toraj bilo naravnejega, ko da bi se — ker ima država že vse pravice gledé ljudskega šolstva — izročile jej tudi vse dolžnosti? Toda v razmerah, ki vladajo v Avstriji, v razmerah, v katerih je

ljudsko šolstvo v posameznih deželah torišče za razne aspiracije, ni pričakovati, da bi ta zahteva prodreti zamogla in ko bi jo kranjski deželni zbor stavil, ostal bi bržkone precej osamljen.

Ako se pa to vprašanje ne dá rešiti na ta način, treba je iskati druge rešitve. Ta rešitev bi bila, da država omogoči deželim pokrivati potrebščine njihovega rednega gospodarjenja na ta način, da bi jim o vedno rastočih državnih davkih ne bilo potreba od leta do leta zviševati priklad. Vsaj si deželni zastopi ne morejo prikrivati, da so dospeli že v tem oziru skoro do neprekoračljive meje.

Omenjena zahteva po državnej odpomoči je popolnoma opravičena tudi še z drugega stališča. Državna uprava, ki je skoro do naših dnij silno zanemarjala narodno-gospodarski razvoj — zlasti nekaterih kraljestev in dežel, olajšava si sedaj svoje dotično delovanje na ta način, da — kakor pri vodnih zgradbah in napravah — zagotavlja svoje prispevke le tedaj, ako dežela sama ali pa skupno z interesi dá ravno tolikošen prispevek. Tudi pri podporah in brezobrestnih posojilih za obnovenje po trsnej uši opustošenih vinogradov vidimo isto prikazen. V navadno slovensčino predstavljeno, pomeni to toliko, da država za taka podjetja, ki stanejo veliko denarja, prepušča deželim nalagati svojim sodeželanom davke samo zato, da more svoje davčne dohodke porabiti v druge namene. Ne dá se namreč tajiti, da so naprave, kakor so bile gori omenjene, v prvi vrsti državi v korist, ker v izdatnej meri zvišujejo davčno zmoglost prebivalstva. Davkov pa bode moderna država — kakor nas uče izkušnje — nalagala vedno več in več ter pobirala vsekakor vedno mnogo več ko dežele. Ali ni torej krivično, če se za narodno-gospodarske investicije, ki v veliko večje meri prihajajo v korist državi kakor pa deželim, sili poslednje prevzemati ravno taka bremena, kakor jih prevzema prva?

Vse to uvaževanje privedi mora kranjski deželni zbor do prepričanja, da je od vlade opravičen zahtevati, naj mu odpre za pokrivanje vsakoletnih potrebščin nove vire dohodkov, kajti oni, ki so jim odkazani v smislu zakona z dné 25. oktobra 1896, so deloma preneznatni, deloma pa negotovi, tako da ne morejo priti veliko v poštev. To so storili tudi že nekateri drugi deželni zbori zahtevajoč, da se vsi realni davki odkažejo deželim. Tej vsekakor opravičenej zahtevi se vlada ne bode mogla dolgo ustavljati. Utrpeti jej bode pa dohodek iz realnih davkov tem laglje, ker jej bode osobna dohodnina gotovo dajala jako velike dohodke, katere si — ker so se vse dežele odrekle pravice do priklad ná-njo — lahko še izdatno poveča. Res je že tudi bivši finančni minister Lev vitez Bilinski o priliki razprave o davčnej reformi v državnem zboru izjavil, da vlada ni nenaklonjena zahtevi gledé predokaza vseh realnih davkov deželim. Da se torej na to stvar ne pozabi v merodajnih krogih, bode finančni

Josip Juraj Strossmayer.

Životopis.

(Dalje.)

Mecen.

Za našo kulturo in za našo daljno borbo je veleznamenit dan 28. aprila 1861, ko je naš biskup Strossmayer izročil saboru 50.000 gld. kot temeljno glavnico za akademijo; pozneje je v isti namen dodal skupno še 52.000 gld. Dne 29. aprila 1861 pa je imel v saboru oduševljen govor, s katerim je dokazal živo potrebo, da mora hrvatski narod poleg akademije imeti tudi vseučilišče. Ta krasni govor je bil tiskan v več tisoč izvodih in razširjen med vsem narodom; a temu krasnemu govoru je l. 1866, ko se je slavila v Djakovu tristoletnica sigetskoga Leonide, sledil še krasnejši biskupov dar 50.000 gld. kot temeljna svota za glavnico vseučilišča. Od te dobe začeli so dohajati doneski in milodari celega naroda i za akademijo i za vseučilišče, in sicer v toliki meri, da se je akademija že meseca oktobra 1867. mogla oživotvoriti. V to dobo spadajo tudi biskupovi darovi gimnazijam: oseški, reški, varaždinski in vinkovski.

Strossmayer zida djakovsko stolnico.

Ko se je Strossmayer umaknil političnemu življenju, se je popolnoma posvetil znanosti in umet-

nosti. Ze l. 1866. je začel graditi v Djakovu veličastno stolno cerkev, katera mu je k srcu prirastla zlasti od l. 1874., ko je bilo v Zagrebu otvoreno vseučilišče ob sijajni ovaciji, prirejeni mu od celega naroda. Poslej potuje po Italiji in Nemčiji, obiskuje vse cerkve in jih proučava, kako bi svojo cerkev še lepšo naredil. Proučava znamenite spomenike in ob jednem s posebno naslado zbira slike in druge umetnine, iz katerih je imela iziti sijajna galerija slik. Kadar je bival doma, in bival je navadno, ni minil skoro dan, da ne bi po pet-šestkrat se podal v cerkev in tam bodisi nadziral delo, bodisi umetnikom tolmačil svoje ideje, bodisi njihovim delom sledil s svojimi opazkami. Reči se sme, da ima vsaka umetnina veličastne djakovske katedrale svojo posebno zgodovino: zgodovino muke in truda, zgodovino skrbi in bolesti. In ko bi ne bil te cerkve zidal škof Strossmayer, kateri ima toliko znanja in skušnje, kolikor eneržije in vztrajnosti, ta cerkev pri navadnih ljudeh in škofih še danes ne bi bila dovršena. Reči se sme in mora se reči, da se je vsaka umetnina djakovske cerkve najprej porodila v velikem umu in srcu Strossmayerjevem, in da je djakovska stolnica samo zato veličastna, samo zato jednotna, divna in božanstvena harmonija, ker je srce biskupovo veliko, harmočno. In biskup je dočakal redko srečo, da je po preteku samo 16 let,

in sicer brez apelacije na deželo in narod, da je v zakotnem in majhnem Djakovu, kjer ni ne kamenja ne peska, ne železnice ne ladje, da je ob svojih stroških 1.200.000 gld. in zakladnih 300.000 gld. dovršil l. 1882. veličastno cerkev, kakoršni na balkanskem polotoku, razven carigradske sv. Zofije, ni para; da je dovršil cerkev, katera se ne samo nam Hrvatom, temveč tudi tujcem, ki so pregledali cerkve dunajske in laške, vsled svoje harmonije zdi najmilejša in najlepša. A veliki oltar te cerkve bi ponosno lahko krasil katerokoli najlepšo cerkev florentinsko.

Dne 1. oktobra 1882. l. je bil posvečen ta veličastni hram. Posvetil ga je senjski biskup Posilović; Strossmayer pa, kateremu je takrat bilo že 67 let, je daroval v njem prvo sv. mašo in s solzami v očeh govoril krasen govor. Djakovo in z njim vred škofija gotovo ne učaka sijajnejega dne. Ta dan se je zbralo v Djakovo ogromno naroda od vseh strani hrvatske domovine: iz banovine, Dalmacije, Bosne in Istre. Prišli so tudi bratje Slovenci, Čehi in Poljaki pa so bili zastopani v cvetu svoje inteligencije in aristokracije. »Ta dan« rekel je pri obedu kanonik in akademik Veber, »pol Evrope gleda na Djakovo in Strossmayerja.« In zares: od vseh krajev naše domovine in od vseh strani Evrope dohajale so brzojavke v Djakovo (preko 400); a biskupski dvor je bil podoben

odsek predlagal konci svojega poročila primerno resolucijo.

Deželni zbor mora pa tudi sam iskati novih virov dohodkov, da ne bode odvisen le od večje ali manjše dobrohotnosti vlade. Sicer se je v tem oziru deloma že trudil; vendar pa ni prišel še do nikacega drugega nasveta, ko da se deželni dohodki pomnože s prikladami ali pa z nakladami. Posredno je njegovemu prizadevanju v narodno-gospodarskem oziru pač pripisovati prej ali slej pomnožitev deželnih dohodkov; toda ta pomnožitev bode se zopet pokazala pri prikladah vsled večje davčne zmožnosti prebivalstva.

Deželni proračun.

Podpor raznim društvom, zalagam in dijaškim kuhinjam je dovolil dež. zbor skupaj 14.875 gld.

Dalje so se podaljšali krediti za uravnavo Bistrice pri Bregu, za vzdrževanje zgradbe ob potoku Trebiža, za uravnavo Potočnikovega grabna pri Sv. Ani, za vodovode v Logatcu, v Polhovem Gradcu in Zabavi, za cesti Moravče-Želodnik in pri Kovorju ter za šolo na Grmu; vsi ti krediti znašajo 17.019 gld.

V nadrobni razpravi o proračunu so se pri posameznih točkah oglasili k besedi razni poslanci. Tako je poslanec Zelen utemeljeval resolucijo:

»Slavna c. kr. dež. vlada se pozivlja, da po podrejenih organih strogo izvršuje zakon v varstvo ptičev z dné 17. junija 1870 in da pri tržaškem namestništvu stori primerne korake, da strogo izvaja dotični zakon na Goriškem, v Trstu in okolici ter v Istri.«

Posl. Višnikar nasvetuje resolucijo, katero podpira tudi posl. Pakiž, da se osuševalna dela v ribniški in dobropoljski dolini prej ko mogoče izvrše.

Posl. Božič je nasvetoval resolucijo, da deželni odbor v prihodnje postavi v proračun za trtnice višjo svoto, ako vlada dovoli jednako svoto.

Posl. Schweiger priporoča deželnemu odboru, naj bi za Suhor preskrbel potrebne vode.

Posl. dr. Papež priporoča uzorce za vodnjake v Dalmaciji.

Poslanec Langer je izrazil željo, naj bi deželni odbor skrbel za stalnega zdravnika v Toplicah.

Posl. Grasselli je pojasnoval potrebo slovenskih učnih knjig za srednje šole.

Posl. Lenarčič je nasvetoval resolucijo, da se na tukajšnji realki za 1. razred ustanovi slovenska vspelednica.

Posl. Kalan nasvetuje resolucijo, s katero se vlada pozivlja, da ljubljansko nižjo gimnazijo razširi v višjo.

Posl. Kajdič nasvetuje resolucijo glede preložitve ceste Vodice-Brnik v kamniškem cestnem okraju.

Posl. Košak vpraša, kaj je deželni odbor ukrenil glede preložitve okrajne ceste pri Zagorju ob Savi.

Deželni glavar odgovori, da je okr. cestni odbor dobil nalog, da pripravi primeren načrt.

Posl. dr. Zitnik dostavi, da je bil že pred dvema letoma izdelan načrt. Ako ta načrt ni dovoljen, naj dež. odbor z ozirom na dotični sklep iz l. 1892 potrebno ukrene, da bo mogoč že v prihodnjem zasedanju predložiti deželnemu zboru primerne nasvete.

Finančni odsek je predlagal naslednje resolucije:

I. Z ozirom na ugodni uspeh deželne naklade na žgane opojne tekočine odmeri se za leto 1898. poslujočemu osebju posebna nagrada v znesku 5% od vsega čistega dohodka, kateri po odbitih remanencah presega znesek 100 000 gld. Ta dohodek izračuni se od konsuma 1.527.514.86 litrov navadnega in 25.170 litrov poslanenega žganja. Deželni odbor se pooblašča, da po svoji previdnosti razdeli to svoto med one pri pobiranju deželne naklade poslujoče osebe, katere se odlikujejo po posebni spretnosti in točnosti. Iz istega zneska naj se eventualno tudi primerno nagradi računski oficijal II. vrste Hinko Lindtner. Ob enem pooblašča se deželni odbor, da sme prav kakor lani plodonosno naložiti del tega zneska.

II. Deželnemu odboru se naroča, da se udeleži zakupne dražbe užitninskega davka na Kranjskem kot ponudnik imenom dežele, in sicer pri vseh zakupnih dražbah, katere se bodo vršile do prihodnjega deželnozborskega zasedanja.

III. C. kr. vlada se pozivlja, da deželi Kranjski glede na to, da so davkoplačevalci že tako obremenjeni, da jim nikakor ni mogoče nalagati novih davčnih bremen, k pokritju vedno rastočih stroškov za ljudsko šolstvo iz dohodka osobne dohodnine tako dolgo, dokler se ji ne odkažejo realni davki, prispeva v večji meri, ko doslej. Deželnemu odboru se pa naroča, da sporazumno z deželnimi odbori drugih kraljestev in dežel deluje pri c. kr. vladi na to, da se deželam kar najpreje mogoče odkažejo za pokrivanje njihovih potrebsčin realni davki.

IV. Deželnemu odboru se naroča, da prevdarja in deželnemu zboru poroča v bodočem zasedanju, kako bi se za deželni zaklad našli novi viri dohodkov in da c. kr. vladi zlasti dokaže, da mu brez poviška naklade na pivo ne bode mogoče izhajati.

V. Deželnemu odboru se naroča, da v prihodnjem zasedanju predloži deželnemu zboru pravila za deželni kreditni zavod, ki bi imel pravico izdajati zastavne liste za hipotekna posojila ter delne zadolžnice za občinska in taka melijoračna posojila, za katera bi poroštvo prevzemala dežela ali pa občine z njenim soporoštvom. Ko bi se mu potrebno zdelo sklicati v predposvetovanje enketo, ki je v smislu sklepa z dne 3. marcija l. 1897. izvoljena bila v seji deželnega zbora dne 6. marcija 1897, predloži naj ji izdelana pravila v pregled.

VI. Deželnemu odboru se naroča, da k plačilu dospevajoče obroke brezobrestnih posojil okrajnim cestnim odborom, občinam in pa posameznikom vedno pravočasno izterjava in da v ta namen vodi o njih posebno skadenčno knjigo, iz katere bo razvidno, kdaj kak obrok k plačilu dospeva, kdaj se je dotičnik, ki ga ima plačati, na to opozoril in kdaj se je plačilo izvršilo.

VII. Deželnemu odboru se naroča, da pretresa vprašanje, kako bi se dala na primeren način in brez velikih stroškov za deželni zaklad ustanoviti v Ljubljani konjska bolnica in da poroča o tem deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

VIII. Deželnemu odboru se naroča opozoriti c. kr. vlado, da si vse učiteljsko osebje c. kr. obrtnih strokovnih šol še vedno ni prisvojilo v jezikovnem oziru one učne usposobljenosti, katera je po organizničem ustroju teh šol neobhodno potrebna in katero pridobiti si mu je bilo naročeno o nameščenju na te šole.

IX. Deželnemu odboru se naroča, da v proračunu za l. 1899. pri VI. poglavju razdeli 2. naslov v tri točke, pri katerih se bodo izkazovale posebej plače okrožnim zdravnikom, njihove in njihovih vdov pokojnine in njihovih sirot vzgojevalnine.

X. Deželnemu odboru se naroča:

- a) da se takoj obrne do profesorjev, katerih omenja v svojem letnem poročilu za leto 1895. pri marg. št. 40., § 8., s prošnjo, da spišejo učne knjige, ki so za slov. poučevanje verouka, latinščine, matematike in naravoslovja v petem in šestem latinskem razredu potrebne in da zaradi nagrade ter dobe, v kateri naj bodo te učne knjige spisane, sklene z njimi pravno-veljavne pogodbe;
- b) da — ko bi tamkaj imenovani gospodje profesorji za sestavo vseh učnih knjig za gori omenjene predmete ne zadostovali ali, ko bi te naloge prevzeti ne mogli ali ne hoteli — stopi v dogovor s slovensčine popolnoma zmožnimi in za tako spisovanje usposobljenimi profesorji drugih srednjih šol in vseučilišč ter z njimi sklene jednake pogodbe;
- c) da se takoj potem, ko si je zagotovil dobavo učnih knjig do gotove dobe, obrne do c. kr. deželnega šolskega sveta z obrazloženim zahtevo, da pri c. kr. učnem ministerstvu izposluje dovoljenje za slovensko predavanje verouka, latinščine, matematike in naravoslovja v petem in šestem razredu višje gimnazije v Ljubljani ter gimnazij v Novem mestu in v Kranju;
- d) da, ko bi ne zadostovala za dobavo slovenskih učnih knjig v proračun postavljena svota, na podlagi sklenjenih dogovorov s profesorji, ki bodo učne knjige spisovali, nasvetuje deželnemu zboru primerno povišanje te svote.

XI. Postavi naj se še v proračuna let 1899. in 1900. po 2000 gld., ki naj se sproti nalagajo v hranilnico v ta namen, da se leta 1900. porabi ta svota z obrestmi vred za podpore obiskovalcem svetovne razstave v Parizu in za nakup poučnih stvari za obrtni muzej kranjski.

XII. Deželnemu odboru se naroča:

- a) obrniti se do c. kr. vlade z nujnim pozivom, da ustanovi v Ljubljani vseučilišče z bogoslovno, modroslovno in pravoslovno fakulteto ter ji sporočiti, da je dežela Kranjska pripravljena prispeti k ustanovnim stroškom z enkratnim zneskom 250 000 gld v 10letnih obrokih, ter izprostiti dovoljenje, da se vseučilišče imenuje cesarja Frančiška Josipa I.

vladarskemu dvoru, ker se je v njem urejevalo preko 30 sijajnih deputacij, da se poklonijo svojemu duševnemu očetu in vladarju. — Slavnost je trajala 8 dni: prihajale so procesije od vseh strani biskupije; biskup je trikrat imel cerkveni govor, a slovanska sv. maša se je pela dvakrat; pela pa sta jo senjski biskup Posilović in pokojni prelat dr. Rački.

Istega leta dne 2. novembra preneseni so bili tudi ostanki šestorice škofov, ki so počivali v stari, vlažni grobnici, v prekrasno kriptu nove cerkve, in tako je Strossmayer izpolnil obljubo, storjeno Kukoviću, ki ga je prosil, naj čim preje zida novo cerkev in ga ne pusti dolgo ležati v oni močvirni in vlažni grobnici.

Ustanovitelj akademije in galerije slik.

S posvečenjem stolnega hrama, tega največjega ljubljence škofovega, bi se navaden človek zadovoljil in svoje stare dni preživel v miru; toda veliki duh Strossmayerjev se ne da in se ne zna zadovoljiti. Odslej veljajo vse njegove misli akademiji, da jo spopolni, da tako ne bo samo akademija znanosti, temveč tudi akademija umetnosti. V to svrhu spopolnuje svojo zbirko umetnin, dokler je naposled l. 1883. ne odpelje v Zagreb.

Ko se je ta ekspedicija v škofijskem dvorcu

vršila, se z biskupom ni dalo niti govoriti. Silno težko mu je bilo ločiti se od teh svojih vsakdanjih ljubljencev, in videti je bilo, da vsak žebelj, ki se je zabijal v zaboje, je zbadal tudi njegovo srce; a prebolel je tudi to žalost in dopustil, da se opustošijo prostrane dvorane, samo da se okraši njegov ljubljencev — akademija. Vse to je žrtvoval časti svojega naroda; ker kdo ve, kaj bi bilo s temi slikami, ako bi jih bil do smrti pustil v Djakovu; kdo ve, čegavo galerijo bi one krasile. — In narod hrvatski se mu je za to njegovo veliko ljubezen tudi dostojno zahvalil. Ko je častitljivi starček dne 8. novembra 1884 prihajal v Zagreb, da blagoslovi palačo akademije in da otvori galerijo slik, tedaj ga je že v Žakanju pričakovala in pozdravila sijajna deputacija zagrebska, a tekom pota od Drave do Zagreba ga je po vseh postajah pozdravljala hrvatski narod in slobodno meščanstvo; a Zagreb sam priredil mu je uprav kraljevski sprejem.

Ni naš namen, tukaj opisovati onih sijajnih dni, dosti je, ako rečemo, da takih slavnosti Zagreb do takrat še nikoli ni videl, in da takega naudušenja in veselja brez dvoma od inštalacije Jelačića bana ni doživel; prizora pa ob slovesu, ko se je Strossmayer na zagreškem kolodvoru

poslavljal od meščanstva, naše pero ni v stanu popisati, ker se da komaj misliti. Vse je bilo elektrizovano in vznešeno po nekem proroškem duhu, da Hrvatska ne propade.

Dne 9. novembra 1884 dopoldne blagoslovil je biskup palačo akademije in imel pred cvetom inteligencije hrvatske in slovenske govor, ki je pomenil njegovo oporoko akademiji in narodu. Od takrat Strossmayer, razven v cerkvi in na svojem domu, javno ni več govoril narodu. — Po tem krasnem govoru izročil je narodu hrvatskemu v last dragoceni dar, svojo galerijo slik, ki je njega samega stala preko 300.000 gld. In zares: akademija s svojo galerijo je biser mesta Zagreba in vsega hrvatskega naroda.

Biskup akademije nikoli ni nehal ljubiti in jo je vsako leto zdatno podpiral i z denarjem i delom i svetom; prepričani smo, da jo bode tudi po smrti svojega najljubšega brata — Račkega, duše akademije — jednako ljubil in podpiral, trdno uverjen, da se more samo omikan narod povspeti do prave in stalne svobode, in da zavodi, podobni akademiji, ako prav razumevajo svoj namen, postanejo v usodnih dneh narodu prava citatela njegovih svetinj, skrita iskra njegove svobode.

(Dalje sledi.)

b) razpisati za pripadnike slovenske narodnosti, ki bi imeli voljo habilitovati se na modroslovni ali pravoslovni fakulteti kacega avstrijskega vseučilišča za privatne docente, dvoje ustanov po 800 gld. na leto z izrečnim dostavkom, da se bodo reflektantje za ti ustanovi morali zavezati, da sprejmo, ako se bode na-nje reflektovalo, profesorska mesta na vseučiliščih, ki se ima ustanoviti v Ljubljani.

XIII. Deželnemu odboru se naroča, da za ustanove v smislu predidodega sklepa ad b) postavi pri poglavju VIII. vsako leto v proračun 1600 gld.

XIV. Vse zadeve, ki so v zvezi z denarnim gospodarstvom dežele, priti imajo, ako se je tudi posvetoval o njih upravni odsek, v končno posvetovanje v finančni odsek.

XV. 1.) Povodom praznovanja 50letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Frana Josipa I. se:

a) cesarja Frana Josipa I. ustanova za obrtne nadaljevalne šole na Kranjskem poviša na leto za 200 gld.;

b) ustanovi deset ustanov po 50 gld in pet po 80 gld. za učence in učenke na c. kr. obrtnih šolah v Ljubljani, ki imajo na Kranjskem domovinstvo.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da pridobi prvemu sklepu z dné 16. februvarija 1895 leta glede 50 ustanov po 50 gld. za revne hirajoče osebe in pa gornjemu sklepu pod 1. b glede ustanov za učence in učenke c. kr. obrtnih šol v Ljubljani Najvišje dovoljenje, da se smejo prve ustanove imenovati cesarja Frana Josipa I. hiralske ustanove in oziroma druge cesarja Frana Josipa I. ustanove za učence in učenke na c. kr. obrtnih šolah v Ljubljani.

Volilna reforma.

Konečno je dež. zbor sklenil prenaredbo občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano. Bistvo te premembe je, da imajo pravico voliti obč. zastop ljubljanski vsi tisti občani, ki od svoje realne posesti, od svojega obrta ali dohodka v občini od jednega leta sem plačujejo kaj direktnega davka.

Okoli najjste ure zvečer pride na vrsto zadnja točka glede prenaredbe volilnega reda za dež. zbor kranjski. Pred to razpravo, ki je bila jako živahna, je dež. predsednik opozoril zbornico, da mora zadnji čas o polnoči zborovanje biti končano. Zato je poročevalec dr. Majaron ob kratkem pojasnil premembe, in te so, da se uvedó v kmečkih občinah direktne in tajne volitve, da je volilni okraj vsaka selska občina, ki ima po zadnji ljudski štetvi nad 500 stanovnikov, manjše občine pa volijo zložene z najbližnjimi občinami, in da se volilni cenzus zniža od 5 na 4 gld. Vse druge premembe so nemški poslanci naravnost odklonili.

Ker pa je za vsako načelno premembo treba, da so navzoče tri četrtine poslancev in so Nemci po baronu Schweglu izjavili, da zapuste zbornico, ako se predlaga najmanjša druga prememba, zato se je slovenska večina morala zadovoljiti le z označeno premembo.

Posl. Kalan v generalni debati naglašá, da to ni nobena volilna reforma, ker v zakonu ostanejo prejšnje krivice, ter obširneje utemeljuje zahtevo delavcev glede splošne ali pete kurije.

K besedi v generalni debati je bil oglašen še posl. dr. Žitnik. Ker pa je bilo že polnoči, izjavi ob kratkem, da se popolnem strinja glede splošne kurije s predgovornikom in da se bode ta opravičena zahteva ponavljala tako dolgo, da se uresniči.

Na predlog posl. Višnikarja je bil ves načrt zakona brez nadrobne razprave vsprejet v drugem in tretjem branju.

Nekaj minut pred polnočju dež. glavar zaključí sejo in zasedanje s slava-klici na presvetlega cesarja.

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. marca.

Parlamentarna komisijska desnica se, kakor se nam je včeraj sporočilo, ne snide prihodnji ponedeljek, marveč še le 8. ali 10. marca. V tej seji se reši ali morda tudi ne reši predsedniško vprašanje in označi stališče desnice napram vladi in nemški obstrukciji. Položaj pa neki za desnico ni več tako ugoden, kakor je bil dosedaj, in to nenadno vest deloma potrjuje nepričakovani od-

hod bivšega predsednika poslanske zbornice viteza Abrahamoviča v Levov, od koder se baje ne povrne preje, dokler se ne prične zasedanje državnega zbora; posvetovanja desnice se ne namerava udeleževati. Vsekako mora tu nekaj tičati. Znaniti je res, da ima vlada lastnega kandidata za predsedniško mesto, Bilinski, Ohlumecky, kateremu se bode moral umakniti vsak drug tekmeč, in pa da vlada več ne reflektuje na nekatere desničarske stranke, posebno ne na Čehe, marveč si hoče skovati drugo večino s pomočjo zmernejih nemških elementov. Seveda je vse to do sedaj samo ugibanje, toda stvar postaja z vsakim dnem resnejša in vedno manj ugodna za zastopnike slovenskih narodov. Jedin vladni namen obstoji v tem, kako bi zagotovila parlamentu redno delovanje ter zadovoljila najhuje nasprotné elemente. Izvršitev načrta brez Slovanov pa ne bo ne za barona Gautscha kakor tudi sploh za nobenega lahka stvar, pridobiti mora na svojo stran vsaj Poljake in Jugoslovane. Ali se ji to posreči? Menimo, da bo vsak zaveden slovanski zastopnik, bodisi Poljak, Hrvat ali Slovenec, najodločneje odklonil tako ponudbo in se energično odrekel sodelovanju z nemškimi kričarji.

V nižjeavstrijskem deželnem zboru je včeraj nasvetoval poslanec Schneider nov volilni red, ki gledé stališča nasproti židom gotovo še nima para. Ta red določa: 1. Uvede se splošna in jednaka volilna pravica; 2. aktivno volilno pravico ima vsak, kdor je 26 let star, pasivno, kdor je 30 let star; 3. vsak volilec mora izvrševati volilno pravico, sicer se kaznuje z zaporom; 4. kdor kupuje glasove, se kaznuje z zaporom 3. do 4. mesecev, in izgubi volilno pravico za deset let; 5. nekrščeni in krščeni židje, potem kristijani, katerih predniki so bili židje, in kristijani, kateri so z židinjami, krščenimi ali nekrščenimi oženjeni, nimajo volilne pravice; 6. vsak žid, ki hoče uplivati na volitve, se kaznuje z zaporom šest mesecev. — Predlog je podpiralo 12 poslancev, dr. Luegerja ni mej njimi. Radovedni smo, kaj poré k temu, res kurioznemu predlogu židovska klika. Nade, da bi predlog prodrl tak, kakoršen je, ni veliko, ker se ne bo našla večina, ki bi se strinjala z zadnjo določbo petega odstavka. Sicer bi pa tudi sklenjeni zakon kaj težko dobil najvišje potrjenje.

Pomnožitev nemške mornarice in centrum. Svoječasno smo že naglašali, da je vsprejem ali nevsprejem znane vladne predloge odvisen po največ od tega, kako stališče bode zavzemal katoliški centrum nemškega državnega zbora. Predloga je sedaj v budjetni komisiji, ki je rešila že več točk in bo najbrže rešena v najkrajšem času. V prvem branju je zadeva že rešena in trdi se, da bo tudi v drugem in tretjem srečno premagala pričakovane ovire od nasprotnih strani. Za spremenjeno predlogo glasovali so vsi člani centra, ki pa zatrjujejo po svojih glasilih, da s tem še ni izrečena končna sodba. Vendar je pa ta zadeva zelo kočljiva, kajti za kar so člani glasovali v komisiji, isto bodo morali zagovarjati tudi v plenumu. Po pravici se toraj od neke strani očita centru, da ni postopal dosledno. Najpreje se je glasilo, da ni nikakor potrebno pomnoženje mornarice, kmalu za tem se je reklo, da je to sicer potrebno, toda zgoditi se mora brez povišanja sedanjih davkov, in sedaj pa, ko je stvar resnično na dnevnem redu, je na mestu prvo in drugo in večina glasuje za predlogo. Toda ta navidezno precej velika napaka pa se deloma upraviči z dejstvom, da je tudi ljudstvo samo v poslednjih časih spremenilo svoje nazore glede pomnoženja mornarice, od katere se že v mirnem času pričakuje velikih koristij z ozirom na razvoj obrta in trgovine. To je napotilo vodjo te stranke dr. Lieberja, da je predlagal nekaj sprememb, ki znatno omile prvotno predlogo, in to je tudi vzrok, da je centrum glasoval za predlogo. Računalo se je z dejanjskimi razmerami, na katere se bo morala ozirati tudi vlada.

50-letni jubilej italijanske ustave se je praznoval včeraj v Rimu nad vse veličastno. Vse mesto je bilo v zastavah, na nogah je bilo vse, kar prisega na idejo zedinjene Italije. Največ je bilo seveda radovednežev, katerih se pri takih slavnostih nikjer, posebno pa v Rimu, gotovo ne manjka. Dopoldne si je ogledal kralj z ministri in drugimi dostojanstveniki vojaško parado, potem pa se je

podal z vsemi povabljenici na Kapitol, koder je imel daljši nagovor, v katerem je poveljeval narodni praznik. Da je govoril največ o moči in jedinstvu Italije, in o vspehih, ki so se dosegli za časa oslobojenja, ume se samo ob sebi. Govoril je zelo veliko o napredku in blagostanju, ki sta se razvila mej italijanskim narodom za časa sedanje ustave. Navzoči so mu seveda burno pritrdjevali. Prebralo se je nebroj udanostnih adres, ovacije so trajale pozno v noč. Radovali so se toraj tega »narodnega« praznika vsi, ki se le tedaj ozró na jetnika v Vatikanu, kadar ga hočejo blatiti in sramotiti. Velika večina naroda pa, ki je v dobi 50. let okušala vse »sladkosti« nove dobe, in ki ve, kdo je največ kriv, da jej celo koruze primanjkuje za vsakdanji živež, ta večina se pač ni pridružila zaslepljenim slaviteljem ter si bolj ko kedaj želela nazaj istih časov, ko še ni zagledala belega dne pseudo-napredna ideja in laži-svoboda.

Cerkveni letopis.

Stoletnica.

Z odobrenjem in blagoslovom velikega duhovna Leona XIII. vabi mejnarodni odbor katoličane celega sveta, da bi se združili, da bi bili jedno srce in jedna duša in da bi bila tako velika manifestacija vere, ljubezni in sprave v vzgled vsem bodočim rodovom.

Odbor predlaga ta veliki čin na sledeči način ali na drugi slični način, kakor nanese značaj dotičnega naroda in škofije, pripravljati in dovršiti.

I. Sredstva pripravljanja. Slavnostna obljuba vernosti, kot vidno znamenje poživljene krščanske vere, zahteva pripravo uma in srca.

Spoznanje Jezusa Kristusa pa naganja, da ga ljubimo in vpravimo vsa naša dejanja po njegovih božjih zakonih. Krivice in sramotenja, katera je bil prestal v tem stoletju, zahtevajo nujno poravnavo.

Najizvrstnejša sredstva priprave morajo torej biti: beseda božja, skupna molitev, božja pota.

1. Beseda božja. Povsodi obhajanje misijonov in duhovnih vaj s kolikor mogoče najštevilnejšim udeleževanjem tekom teh treh let.

Vsaka prilika naj se uporabi za pridige in konference, naj bodo te že javne ali za bratovščine, kongregacije itd. da se spozna Jezus Kristus bolj in bolj in njegove dobrote razširjajo.

Uporablja naj se v ta namen tudi časopisje.

2. Skupna molitev. V vseh škofijah, kakor določi dotični ordinarijat, naj se obhajajo cerkvene slavnosti in molitve tekom bližnjih treh let, da se izprosi vztrajnosti narodov v veri in miru in blagostanje cerkve, rimskega višjega duhovnika, vseh narodov in vseh družin.

V tem svetem namenu naj se deli sveto obhajilo, izpostavlja in moli najsvetejši zakrament.

V to svrhu naj tudi molijo vsi katoličani pri različnih shodih.

3. Božja pota. Iskrena je želja, da bi se romalo v razodenje pobožnosti in vere vedno bolj pogostoma k večjim božjim potom posameznih škofij in dežela; vrh tega pa vabi odbor vse katoličane, da bi se udeležili treh skupnih božjih potov, bodisi osebno, bodisi v duhu:

1. Leta 1898 božja pot v Lurd, da se posveti podjetje brezmadežne Device in izprosi milost, da bi skupno delovale vse moči, in da se naredi svečano dvojna obljuba zvestobe in poravnave za Odrašenika, Jezusa Kristusa.

Dar iz obljube (srce iz zlata), podarjen od božjepotnikov na kraju, katerega je odlikovala s tolikimi milosti Devica, bo ostal vedni spomin, da vžiga in razvname pobožnost do Marije srca kristijanov. Ob jednom je tudi znamenje, da so krščanski narodi bratje jedne in iste družine, cerkve in sinovi istega očeta, rimskega velikega duhovnika, vključ različin rodovom, zmožnostim, navadam, koristim.

2. Leta 1899 božja pota k svetim krajem Palestine, da bi se užgala v vseh srcih toliko večja ljubezen do Jezusa Kristusa, da bi se v betlehemijski jami molil in da bi se sledilo ž njim na višino gore Kalvarije.

V kapelici rojstva v Betlehemu bo ovekovščila ustanova letne maše molitev k božjemu Odrašeniku:

a) Da bi se ohranila sveta vera v narodih in poživila in razvnela v družinah in potomcih onih, kateri se udeležé božjega pota in ustanove;

b) da bi se zedinili vsi, ki so ločeni od cerkve, v sveti veri.

3. Leta 1900: Božja pot k sveti hiši v Loreto, da bi se izprosila od Marije vztrajnost vseh katoličanov v sklepkih, da bodo služili vedno zvesto njenemu božjemu Sinu in da se konečno spolni upanje, da bo priznala in spolnovala božje zakone večina narodov. Dragocena večna luč bo iz obljube božjepotnikov znamenje vedne molitve k nebeški kraljici, da bi se utrdila in povsod razširila zvestoba in pokorščina do svetega očeta, da se vedno bolj in bolj časti in slavi Odrašenik Jezus Kristus v osebi svojega vzvišenega namestnika.

(Dalje sledi.)

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, dne 3. marca.

Župan naznani mej drugim, da mu je došlo od dežel. predsedstva obvestilo o premestitvi topničarskega polka št. 7 iz Gradca v Ljubljano in od odklonitvi neke prošnje za podporo. Odbor društva gospodinjska šola se zahvaljuje za dovoljeno podporo in naznanja; da se otvori društvena šola v drugi polovici meseca marca.

Konečno omeni župan, da je takoj po objavljenju imenovanja brzojavno čestital v ime mestnega zbora in ljubljanskega prebivalstva novemu knezoškofu ljubljanskemu, dr. Antonu Jegliču, ki se je za to čestitko zahvalil z laskavimi besedami, in da je biskup Strossmayer doposlal brzojavno zahvalo za čestitko povodom njegove 60letnice.

Za tem so se obravnavale nekatere nujne zadeve izvan dnevnega reda.

Odbornik dr. Krisper omenja važnega dogodka zadnjih dnij, namreč sprave mej obema slovenskima strankama na Kranjskem, katero z veseljem pozdravljajo ne samo kranjski, ampak tudi izvenkranjski Slovenci, ter naglašja nje velik pomen za ves slovenski narod. Povse potrebno je torej, da se ljubljanska občina pridruži onim občinam, ki pozdravljajo dognano spravo, za katero sta se izmej občinskih odbornikov posebno trudila gospoda Hribar in dr. Majaron, in predlaga zato nujno: Mestni zbor radostno pozdravlja dognano spravo mej obema slovenskima strankama na Kranjskem kot veselo znamenje za boljšo bodočnost slovenskega naroda. — Nujnost in predlog sam se sprejme z veliko večino. Župan pripomni, da so se za spravo mnogo trudili vsi slovenski poslanci.

Nadineženir Duffè poroča o oddaji nekaterih del pri poslopiju meščanske imovine. Umetna ključarska dela se oddajo ponudnikoma Žabkar in Spreitzer za 3429 gld. 80 kr., nadrobna ključarska dela ponudnikom Achtschin, Pilko in Rebek za svoto 1577 gld. 50 kr., naprava železnih ognjišč Fašingovi vdovi za 724 gld., pleskarska dela bratoma Eberl in Makovcu za 5075 gld. 13 kr., naprava zatvornic pri prodajalnicah ponudnikoma Žabkar in Spreitzer za 2065 gld., instalacija hišnega vodovoda Sr. Nollju za 6354 gld. 92 kr. ter dobava kamenih cevij ter naprava kanalizacije tvrdki Vidic za 855 gld. Vsi predlogi se vsprejmo.

Odbornik Plantan predlaga nujno, naj župan posreduje pri deželnem predsedniku, da prihaja k sejam mestnega zbora za uradni list drug poročevalec, ki bo imel več takta, ker se sumi, da je sedanji poročevalec posredno ali neposredno dopošiljal tendenciozna poročila v graške nemško-nacionalne liste o razpravah v mestnem zboru.

Po pojasnilu županovem, da mu je poročevalec uradnega lista pod častno besedo izjavil, da on ni pisal dotičnih poročil, in po nekaterih nadaljnjih pojasnilih odbornika dr. Požarja se je predlog vsprejel.

V naborno komisijo se izvolijo odb.: Klein, Zabukovec, Trček in Velkavrh.

Za nakup slovenskih stenskih zemljevidov »Palestina« se dovoli kredit 32 gld. — Poroč. odbornik Zabukovec.

Odb. dr. Stare poroča o naknadnem dodatnem odobrenju načrta in računov ter o najetju posojila v svrhu pokritja stavbnih stroškov za zgradbo poslopja meščanske imovine. Načrti in proračun so bili sicer že odobreni in so se posamna dela že oddala, kakor tudi dovršila vsa druga v to svrhu potrebna dela, vendar zahteva dež. vlada v svrhu dovolitve najetja posojila skupnega odobrenja posamnih sklepov. Ker prvotno premoženje v znesku 48.350 gld. vred s 50.000

podpore in 100.000 brezobr. posojila komaj na polovico pokrije blizu na 400.000 gl. proračunane stroške, treba najeti v pokritje nadaljnjih stroškov 200.000 gl. posojila, za katero pa treba zastaviti novo poslopje. To pa se ne more zgoditi, dokler dež. vlada kot nadzorovalka te ustanove ne odobri vseh dotičnih sklepov. — Vsi predlogi v tem oziru obveljajo.

Poročila stavbenega odseka se odstavijo z dnevnega reda.

Ponudba posestnice T. Povšetove, o kateri poroča odbornik Gogola in v kateri se odstopa mestni občini za napravo projektovane ceste na Prulah potrebni svet po 2 gld. kvad. seženj, se vsprejme.

Želji deželne vlade glede podaljšanja roka v zadevi odkupa zatiškega dvorca od justičnega erarja se po poročilu odb. Plantana ugoditi s tem, da se prvotno do konca januv. določeni rok podaljša do 31. marca, ob enem pa naglašja, da je zadeva nujna, ker treba določiti stavbinsko črto za ta del mesta.

Pri ti priliki vpraša odb. Požar načelnika regulačnega odseka, kaj je z uravnavo Dolgih ulic, kjer je vedno velik promet in pasaža zelo nevarna. Odgovori mu odb. Gogola, da bo zadeva takoj rešena, ko se odstranijo nekatere ovire pri odkupih potrebnega sveta.

Odb. dr. Požar poroča v ime odseka za ustanovitev mestne godbe o nekaterih predlogih. Iz poročila je razvidno, da se nade, ki so se stavile v tem oziru glede zagotovitve stalne podpore za vzdrževanje godbe, ne dajo še vresničiti in sta le »dram. društvo« in »Glasb. Matica« voljni prispevati. Vsled tega se po nekaterih daljših opomnih odb. dr. Krisperja in Svetka misel na takojšnjo ustanovitev mestne godbe opusti za sedaj, ker v proračunu ni potrebnega pokritja za na 10 do 12.000 gl. projektovanih stroškov, vendar se pa odseku naroča, da nadalje proučava to vprašanje in svojedobno stavi primerne konkretne predloge, da se vsaj drugo leto ustanovi mestna godba, ki bo lahko konkurirala z vsako drugo.

Ostale točke dnevnega reda se obravnavajo v tajni seji.

Odb. dr. Krisper vpraša župana, kaj je z izgotovitvijo vertikalnega regulačnega načrta, ki je potreben, da bo mogoče ravnati se pri gradnji novih poslopij tudi glede določitve visokosti stavb.

Župan pojasnjuje, da je arhitekt Baumann, ki je obljubil načrte izgotoviti, sedaj preveč z delom obložen. Do tedaj se bode pa postopalo v stavbenih zadevah po sedanjem načinu.

Pred zaključkom javne seje naznani še župan, da za sedaj odpadejo mesečne izredne seje, dokler se ne nabere zopet več gradiva.

Tedenski koledar.

Nedelja, 6. marca: 2. postna, Fridolin sp., evang.: Jezus se spremeni na gori. Mat. 17. — Ponedeljek, 7. marca: Tomaž Akv. sp., cerkveni učenik. — Torek, 8. marca: Janez od Boga sp. — Sreda, 9. marca: Franciška Rumlj. vd. — Četrtek, 10. marca: Štirideset muč. — Petek, 11. marca: Heraklij m., Tančica G. Sobota, 12. marca: Gregorij I p. — Lunin spremin: Šeip 8. marca ob 10. uri 27 minut zjutraj. — Solnce izide 10. marca ob 6. uri 27 min. zaide pa ob 5. uri 56 min.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 5. marca.

(† Notar V. Globočnik) Iz Kranja se nam poroča dne 4. marca. Danes ob pol 4. je v Kranju umrl po kratki bolezni vsled otrovljenja krvi gosp. notar V. Globočnik. Rajnik je prav pobožno prejel sv. zakramente za umirajoče in udan v božjo voljo preminul. Bil je v politiki nam nasproten, a kot človek prav plemenitega značaja. Zlasti je sploval vzorno četrto božjo zapoved do svojih starih roditeljev. Tudi dijaki zgube v njem posebnega dobrotnika in prijatelja. Večna luč naj mu sveti.

(Osebnosti.) V zadnji tajni seji obč. sveta ljubljanskega je bil imenovan tržnim nadzornikom dosedanji živinozdravnik gosp. Hugon Turk. — Praktikanta pri ljubljanskem magistratu sta imenovana gg. Danilo Šaplja in Ivan Završan. — Komisar g. Štefan Lapajne je imenovan nadkomisarjem pri litjskem okr. glavarstvu.

(Slovensko gledališče.) Pri zadnji gledališki predstavi se je vprizorila prvokrat veseloigra »V ječici«, spisal Rud. Benedik. Igra se je predstavljala dovršeno, žal da pred prazno hišo. Kakor vselej, se je tudi ta večer odlikoval režiser gosp. Inne-man, kateremu so vredno stali ob strani igralci Danilo, Kranjec, Verovšek in Lovšin ter igralko Danilova, Hilbertova in Ogrinčeva. — Danes se ponavljati operi: »V vodnjaku« in »Cavalleria rusticana«.

(Musica sacra.) V nedeljo dne 6. marca (drugo postno) je velika maša v stolni cerkvi ob 10. uri: Maša koralna, graduale, zložil Anton Foerster, offertorium, zložil dr. Fr. Witt. — V cerkvi sv. Jakoba: Missa in honorem s. Cecilie, Adolf Kaim, graduale Foersterjev, offertorij Obersteinerjev.

(Kapelan Peter Koprivec proti okrajnemu sodniku Antonu Rosina) Za časa zadnjega državnozbornskega volilnega gibanja prinesel je »Slovenski Narod« z dne 5. marca 1897 dopis: »Iz Radeč pri Zidanem Mostu«, ki se je odlikoval po izredni surovosti. Zlasti pa je bil ta dopis hudo žaljiv za gospoda Petra Koprivca, kapelana v Radečah. Dognalo se je, da je ta dopis pisal — gospod Anton Rosina, c. kr. okr. sodnik v Radečah! Gospod Peter Koprivec nastopil je takoj jedino pravo pot — tožil je gospoda Rosina pri porotnem sodišču v Ljubljani in dne 8. t. m. bi se imela vršiti porotna razprava. Do te razprave pa ni prišlo, kajti toženi sodnik izročil je tožniku naslednjo izjavo: »Častiti gospod Peter Koprivec, kapelan v Radečah. V »Sl. Narod« z dne 5. marca 1897 pisal sem dopis: »Iz Radeč pri Zidanem Mostu«, ki je za Vašo osebo zelo žaljiv, radi česar ste vložili proti meni obtožbo radi žaljenja časti. Izrekam lojalno in odkrito, da svoj označeni čin obžalujem in zoper Vašo cenjeno osebo izrečene žalitve kot neosnovane prekličem. Ker ste s to mojo izjavo prejeli popolno zadostilo za svojo razžaljeno čast, Vas prosim, da obtožbo proti meni umaknete. — Velespoštovanjem Anton Rosina l. r. — V Radečah, 20. februarija 1898.« — Ker se je gospodu Koprivcu šlo le za to, da brani svojo čast, ne pa za maščevanje, je svoj namen z navedeno izjavo obtoženega popolnoma dosegel in zato ustregel Rosinovi prošnji ter tožbo umaknil. Tako se je ta afera končala častno za gospoda kapelana Koprivca — gospod sodnik Rosina pa je iz nje izvestno profitiral nauk, da mora sodnik ne le postaviti čuvati proti drugim osebam, marveč da jo mora tudi sam spoštovati in držati.

(Odlikovanje.) »Wiener Zeitg.« poroča, da je cesar podelil orožniškemu četovodji Tobingerju srebrni zaslužni križec s krono.

(Porotne sodbe) se pričnó 7. marca t. l. pri deželnem sodišču v Ljubljani v Hrenovih ulicah št. 11 a in sicer: 7. marca proti Jakobu Dunaju po domače Damijanovemu na Igu, zaradi uboja; Jakobu Jenko, posestnika sinu na Jami, zaradi teške telesne poškodbe; Joželu Turški, čevljar-skemu učencu v Ljubljani, zaradi tatvine; dne 8. marca: proti Martinu Zelencu, posestnikovemu sinu in Janezu Zelencu, posestniku v Žirovskem Vrhu, zaradi požiga; dne 9. marca: proti Janezu Učakarju, posestnika sinu iz Pristave, zaradi uboja; Janezu Japelj, samskemu delavcu in Janezu Cankarju, samskemu delavcu v Ljubljani, zaradi hudodelstva nenravnosti; 10. in 11. marca: proti Matevžu Čuk po domače »Celarc« tudi »Spukelj« iz Blekove Vasi pri Dol. Logatcu, zaradi tatvine in poskušene umora itd.; 12. marca: proti Fr. Ropotar »Porteževemu«, kajžarskemu sinu v Zg. Berniku, zaradi uboja.

(Iz gornje vipavske doline.) Vsa vipavska dolina nima zdaj niti jednega zdravnika nastavljenega od dežele. — Dragi čitatelj, vedel si bodeš tedaj tolmačiti, kaka reva je v tem oziru v naših krajih. — Naj oboli kdo nevarno pri hiši, kam pojdi? — V trg Vipavo? Ne, — tukaj je sicer izvrsten zdravnik, daleč okolu sloveč, dr. Josip Kenda; pa on ni več nastavljen — on gre le, da ima čas in da mu je drago — siliti ga ni mogoče. — Drug bližnji zdravnik je še le v goriški Ajdovščini, ali v Postojini, ali v Senožečah, v drugih sodniških okrajih. — Kaj ne, kaka pota, predno prideš do zdravnika; in koliko še le stanejo vožnje in računi za zdravnika, ni treba raz-

lagati zlasti čitatelju z dežele ne, ki vé, kaj se pravi oboleti na deželi. Oh da bi vender že dobili Vipavci nastavljenega zdravnikarja v trgu Vipavi!

(Iz Metlike.) Ko je bil pred kakimi tremi leti pri Treh farah shod katol. političnega društva za Dolenjsko, izrekel je g. dr. Krek navzočim kmetom besede, katere so si naši ljudje prav dobro zapomnili. »Reveži ste bili, reveži ste, in reveži ostanele«, tako je zaklical govornik koncem svojega govora. Da, prav res, velik revež je naš kmet, ker on je vedno prvi, katerega zadenejo vse nesreče in naloge, on je tisti revež, katerega poznajo naše »višje glave« le takrat, kadar je treba »šteti«. Še posebnega pomilovanja je vreden naš belokranjski kmet, kateri je posebno letos zaradi slabe letine, vednih zaprtij in »notranjih in zunanjih« kužnih bolezni že skoro popolnoma propadel. In kako se mu pomaga v tem bednem stanju? — Ko so se po posredovanju našega obč. tajnika in cerkvenega ključarja g. Leopolda Gangla delile podpore po toči poškodovanim, dobila sta dva »reveža« kar po sto goldinarjev in dva po 80 gld., — res velikodušen dar. Teda naš »kucštai« g. tajnik je hitro pogledal v »pratiko« I. dolenjske posojilnice, kateri on načeluje, in videl, da so dobčniki vsi dolžni pri nji. Odtegnil si je zato od prve »podpore« kolikor je mogel in naplačal posojilnico, a »revežu« je dal nazaj le par krajcarjev. Mi si usojamo tukaj očitno vprašati, zakaj se neki dajejo podpore? Mislimo, da zato, da bi si stradajoči kupili potrebnega živeža za-se in za svojo družino. Ali so nesrečni kmetje zdaj bolj siti, če se je poplačal njihov dolg? Zakaj niste bili tako radodarni tudi do drugih kmetov, ki so tudi zadolženi? Ali ima morda vaša posojilnica jetiko? Ali vam morebiti primanjkuje denarja za dividende, kot lansko leto, — ka-li? Tudi bi vprašali g. voditelja okrajnega glavarstva, ali se je to zgodilo z njegovo vedoostjo in zakaj je to dopustil? Ali se na tak način delijo podpore po toči poškodovanim? Občno nevoljo je provzročilo tako brezobzirno postopanje našega nemškutarsko-liberalnega občinskega tajnika, kateremu ni dovolj, da »se trese« pred njim skoro cela Metlika, ampak hoče imeti nekako oblast tudi nad zunanjimi občinami! Zakaj so pa župani? Za odgovor ne pričakujemo družega, kot morda par psokv, katere pa ne bodo ovrgele dejstva, katero smo opisali. Da res »Wer nie sein Brot mit Thranen ass...«

(Glas z gornje vipavskega.) Ko smo slišali in brali, koliko poštnih krajev po Slovenskem ima že pošne pečate z dvojezičnimi napisi, poleg obligatnega nemškega tudi slovensko pravo krajevno ime, zveselili smo se dokaj, da po ednaki pravici tudi v našem slovenskem Šent Vidu dobimo vsaj kmalu slično glaseč se pošni pečat. A kakor kaže, že dolgo čakamo, še vedno brez zaželenega uspeha. Treba tedaj, da občinski zastop. Št. Viški stori potrebne korake na kompetentnem mestu ter z Vipavcem lastno odločnostjo izposluje to popolnem upravičeno zahtevo — v časih namreč, ko nas vse nemštvo očito in skrito pritiska tem bolj in bolj, hoteč udušiti nas, dajmo duška bolj kot kedaj pošteni pravici braneč našo milo materinsčino. Vodi naj nas poštna misel: Nikari ne nemškuta rimo umešavajoč brez vsake potrebe nemških besedij mej slovenski pogovor. Pokažimo se odločne Slovence v besedi in dejanju tudi nasproti takim, ki nemškutarijo. — Da se sami ne branimo, liberalno pangermanstvo nam bo škodilo še več kakor je do zdaj.

(Iz gornje vipavske doline.) Zares lepo zimo smo imeli do konca januarja. Nedolžni otročiči so trgali po solčnih krajih bele zvončke in rumene jegličice, prinašali šopke ljubkih, pomladnih prvencev svojim starišem in njim dragim osebam. Ljudje se kar niso mogli prečuditi lepim dnevom — češ, li res ne bomo imeli nobene zime — nad vse veselilo jih je pa, da so mogli s težkimi sponi v vinograde na delo, ravno v času, ko se najlažje odtrgaš drugim nujnim opravilom. Vipavec je, vmes povejmo, nad vse delaven človek, on ljubi delo, bodi tudi zelo težko. Kakor sem dejal, prav lepe dni smo imeli. Le žal, da je pa februarij svoj plašč na zimsko stran obrnil. Takoj spočetka februarja je brilo in snežilo na vse pretege, da je nas kar presenetilo. Snega ni sicer padlo na debelo, — za Vipavo ni take navade, — po nižinah je še dokaj hitro skopnel, dočim ti ga naše gorovje še vedno nosi. Kakor vsaka brza izprememba, tako tudi ta, je slabo vplivala ravno na naše zdravstveno stanje. — Pojavila se je v nas precej huda

influenca, nastalo je prehlajenje za prehlajenjem, da je skoro ni biše, kjer bi kašelj in hripavost ne gospodarila. »Zagrlen sem, zagrlen sem«, tozimo drug drugemu, boječ se bolj ko kedaj ostre burje. Za naše kraje je taka izprememba bolj nevarna kot drugod. Ljudstvo se oblači tudi po zimi bolj lahko, peči po hišah navadno počivajo; če se hočeš pogreti, pogreješ se le na domačem ognjišču, ki je Vipavcu pravo pravcato središče družinskega življenja; drva so pri nas draga, zato večinoma varčujemo s kurjavo. — Dal Bog milejših dni, da se zdravje povrne mej ljudstvo, dal Bog, da ne bi imela ta influenza zlobnih posledic, kakoršne navadno zapušča.

(Puljski kruh.) Med vsemi deželnimi zbori avstrijskimi je istrski najnevredniši tega naslova. Ta zbor je rodil dokaz, da se še nahajajo pokrajine v naši napredni Avstriji, kamor prav za prav ni še segla kultura našega veka, kjer je zdvijanost nekaterih ljudstev še v prvotnem stanju. Tako ljudstvo je v avstrijskem istrskem Primorju. A motili bi se, ako bi govorili tako o vsem istrskem ljudstvu povprek. Ne, delali bi krivico, ako bi uštevali vanje slovansko prebivalstvo Istre, to je isto ljudstvo, ki že po svoji naravi ni zmožno delati svojemu bližnjemu in drugorodcu krivico. Marveč ta omenjeni izvržek ljudstva je takozvana italijanska in poitalijančena sodrga. Iz tega kontingenta, zmožnega vsacega hudodelstva sploh, se je sestavljala puljske zbornice galerija in tega kontingenta, pri katerem je umor in poboj na dnevnem redu, ne govoreč o tatvini in rokovnjaštvu sploh, tega kontingenta se je posluževala italijanaška zbornična večina, kadar je hotela najhuje razžaliti zbornične zastopnike. In to se je zgodilo po pet- in desetkrat pri vsaki skupni seji, in kadar se je to zgodilo, zgrabili so lahonski predsednik in njegova klika po klobukih in odidši iz dvorane pustili Slovence z lajajočimi in popadajočimi zvermi na galeriji same. Kmalu v početku zasedanja, ko je galerija jela izvajati svoj »program«, vrgel je nek italijanaš v lice našim pljusko: »Tu imate zdaj puljski kruh, hoteli ste ga, zdaj ga imate!« Ker so dosegli naši poslanci premestitev zbornice iz Poreča v Pulj, iz Poreča, kjer niti svojega življenja niso bili več varni, komponiral se je zanje pa v Pulju koncert, kakoršen naj bi jim presedal, in ko so, prisiljeni po Bartoličevem sprejetem predlogu o samoitalijanščini, ostavili naši poslanci zbornico, so zares pisale umazane italijanaške časnikarske cunje, da so se naši zbalj galerije. Do kakih dimenzij pa bi bil zamogel vzkipei »puljski kruh«, ako bi vender ne bilo avstrijskih bajonetov in pušk, o tem priča obžalovanja vreden dogodek dne 25. februarja. O tem dogodku sicer ne pišejo novine, vendar se je pripetil. Trije Hrvatje so se mudili po opravkih v hiši zbornice, jeden od njih menda na c. kr. okrajnem glavarstvu. Kar je planila ciganska sodrga, menivša, da hočejo na galerijo poslušati, ter jih jela brezobzirno obdelavati s pestmi in palicami. Jednega so celo vrgli po stopnjicah navzdol, da se je hudo pobil, vsem trem je tekla kri. To se je zgodilo Hrvatom, le zato, ker so Hrvatje, dasi niso roparski svojati storili niti najmanj hudega. Toda vprašanje preostaja: ali je v čast državi tak dež. zbor, kakor je bil zadnji istrski? Menimo, da ne, ker banditstvo ni v čast nobeni državi, ki se hoče prištevati civilizovanim, državi, katera bi po svojem osnovnem principu morala z vso silo zatirati banditstvo in lopovstvo kakoršne koli vrste. Malo bi smelo brigati vlado, ali so Slovani tisti njeni narodi, na katere pribija »superijorno« kladivo njenih ljubčkov, ali so kaj družega. Dokler ona protežira katerokoli svojih narodnosti pred drugo, tako dolgo se ne sme nazivati kulturno državo, tako dolgo nje parfum še vonja po — azijatstvu. — Grenak je bil »puljski kruh«, težak za one, ki so ga morali okušati prvi, v hipu, ko je bil pečen, a kdo ve, ako si ne pokvari še na njem svojega želodca — država, kajti težek je bil ta kruh, tako težek, kakor bi bil tičal v njem sam pravcati — svinec...

(»Janus«) mesebojna zavarovalnica na življenje. Opozorjamo cenj. čitatele na današnji inšerat zastopstva te zavarovalnice.

(Sejmi po Slovenskem od 7.—12. marca.) Na Kranjskem: 7. v Novem Mestu, Višnji gori,

Rakitni, Crnomlju, na Uncu in v Zalogu; 9. na Brezovici; 10. na Raki, Smuku in v Sodražici; 11. v Senožečah; 12. v Drnovem, Kotredežu, na Veseli gori pri Rakovniku, v Radovljici, Kamniku, Turjaku in v Spod. Logatcu. — Na slov. Štajerskem: 8. na Pilštanju; 10. v Sv. Juriju ob Tabru, Kapeli, Spod. Polskavi, v Dobu pri Hrastniku in v Kostivnici; 12. v Št. Juriju ob južn. želez. — Na Koroškem: 10. v Šmohorju; 12. v Lavamintu. — Na Primorskem: 9. v Kobaridu; 10. v Ajdovščini; 12. v Sežani.

Današnji številki priložen je Cenilnik cerkvenih svetilnic in raznih proizvodov kleparske, ključarske in kovaške obrti znane tvrdke **A. Belec v Št. Vidu pri Ljubljani.**

Društva.

(Drugi glasbeni večer) priredita v nedeljo dne 6. marcia letos zvečer v dvorani Narodnega doma v Novem mestu »Dolenjsko pevsko društvo« in »Glasbena Matica« z nekaterimi gg. učitelji Glasbene Matice v Ljubljani. Iz prijaznosti sodelujejo: gospodična Milka Dolenceva (sopran), gg. K. H. Hfmeister (klavir) H. Junek (cello), I. Vedral (violina), Ig. Hadnik (klavir), J. Kozina (tenor), I. Toporiš (bas). — Vspored: 1. Robert Schumann: Fantazijske skladbe, op. 98. a) Duett, b) Finale — za gosli, cello i klavir; 2. a) I. S. Bach: Arija, za cello s spremljevanjem harmonija, b) F. Servais: Koncertni stavek, za cello s spremljevanjem klavirja; 3. Jos. Haydn: Trošev st. 27. iz »Stvarjenja«; 4. R. Wagner Fr. Liszt: Aufzug der Gäste auf Wartburg — za klavir; 5. a) X. Šarvenka: Večerna pesem, za gosli s spremljevanjem klavirja, b) Oskar Nedbal: Serenada, za gosli s spremljevanjem klavirja; 6. Jos. Rich. Rozkošny: a) Sneži, samospev za tenor s spremljevanjem klavirja, b) Neme odpovedi, samospev za tenor s spremljevanjem klavirja; 7. F. Mendelssohn-Bartholdy: Trio za klavir, gosli i cello. a) Andante, b) Finale, iz D mol.

Del čistega dohodka pripade dijaški kuhinji v Novem Mestu. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Med koncertom se vrata v dvorano odpirajo le po končanju vsake posamne točke. — Cene prostora: Sedeži v prvih petih vrstah po 2 gl., za člane »Dolenjskega pevskega društva« in »Glasbene Matice« ter njih rodbino po 1 gld.; sedeži od 6. vrste dalje po 1 gld 40 kr., za člane »Dolenjskega pevskega društva« in »Glasbene Matice« ter njih rodbino po 70 kr. Stojišče po 50 kr., za dijake po 30 kr. — Vstopnice se dobivajo na dan koncerta od 7. ure zvečer pred vhodom v koncertno dvorano.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Deželni poslanec g. J. Ažman 5 gold. — Neimenovan 3 gld. — Poslanec in vodja Fr. Povše 5 gld. — G. dekan Tavčar iz Žužemberka 5 gld. — Kanonik A. Kalan, svoje poslančeve dnine v znesku 129 gld. — G. Al. Puc, župnik v Hrenovicah, 3 gld. 60 kr. — G. J. Lavrič, župnik v Ambrusu 5 gld. — Prijateljsko omizje pri gosp. župniku v Sodražici 6 gld. — G. Ant. Jamnik, župnik v Sorici 5 gld. — G. Koprivec, kaplan v Radečah, 5 gld. — Kot kruhe sv. Antona: Neimenovan 2 gld. 50 kr. — Lucija Bergant 50 kr. — G. Matija Sila, dekan v Tomaju 5 gld.

Za Marijanišče: Iz zapuščine pok. g. Fr. Tavčarja, duhovna pri sv. Joštu, 16 gld. 59 kr.

Za »Katoliški dom«: Gosp. F. Hiersche, župnik v Sori, 1 gld. 50 kr. — G. dež. poslanec Fr. Schweiger, župnik na Radovici, 3 gld. — Neimenovan 100 gld. — Iz selške doline po g. J. Meršolju 15 gld. — G. Jak. Gruden, vpok. župnik v Ljubljani, 10 gld.

Za misijon: Iz zapuščine g. Fr. Tavčarja, duh. pri sv. Joštu, 16 gld. 59 kr.

Za pogorelce v Okrogu: župnija Spitalič so darovali preč. gg. Alojzij Zorman, trgovec v Ljubljani, 5 gld.; Jože Jereb, župnik v pokoju 2 gld. 40 kr.; nekdo iz Kamnika 3 gld.; župnija Dražgoše 2 gld.; J. Smrekar iz Ljubljane, razno obleko. V imenu pogorelcev se prav srčno zahvaljuje župnijski urad v Spitaliču.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 5. marca. »Wiener-Zeitg.« objavlja, kot omenjeno, napovedani spremenjeni jezikovni naredbi za Češko in Moravsko. Prva obsega 18, druga 17 paragrafov.

Dunaj, 5. marca. Uradni list objavlja predsedstvo gospodske zbornice, ki je ime-

novano zopet poprejšnje: predsednik knez Alfred Windischgraetz, podpredsednika knez Karol Auersperg in grof Hoyos-Sprinzenstein.

Dunaj, 5. marca. Državni zbor je sklican na 21. marca, kakor to objavlja današnji dunajski uradni list.

Dunaj, 5. marca. Razne sumnje vzbujajo okolnost, da je državni zbor tako pozno sklican. Med drugim sili zopet bolj na površje misel, da vodstvo vlade prevzame grof Thun, ki je baje stavil kot pogoj, da vsprejme vodstvo vlade, da mu Gautsch z novimi jezikovnimi naredbami pripravi pot.

Dunaj, 5. marca. Ker je državni zbor sklican še le na 21. marca, je tudi posvetovanje parlamentarne komisije odloženo za pozneje. Bivši zbornični predsednik Abrahamovic pride v ponedeljek zopet na Dunaj in so neutemeljena časniška poročila, da se ne bo udeleževal posvetovanj voditeljev desnice. Več članov parlamentarne komisije desnice se je danes dalje časa posvetovalo z Gautschem o položaju.

Dunaj, 5. marca. Mladočeški poslanci, ki bivajo na Dunaju, so v obče z novimi jezikovnimi naredbami za Češko zadovoljni, za Moravsko nezadovoljni, ker se ondi uradni češki jezik precej omejuje. Vendar pravijo, da te jezikovne naredbe za Mladočehe ne bodo povod za opozicijo.

Dunaj, 5. marca. Z ozirom na važnost novih jezikovnih naredb sklicujeta vodstvi nemško-liberalne in nemškonacijonalne stranke člane vodstva in zaupnike strank za prihodnji teden na Dunaj v posvet. Na tem sestanku označijo Nemci svoje stališče nasproti Gautschevim jezikovnim naredbam.

Dunaj, 5. marca. Z novimi jezikovnimi naredbami niso zadovoljni ne Nemci ne Čehi, vendar se iz prvih pojavov kaže, da se bodo ž njimi sprijaznili zmernejši elementi na obeh straneh, ako ne bodo radikali preveč podžigali političnih strastij.

Dunaj, 5. marca. „Linzer Volksblatt“ objavlja po dr. Ebenhochu članek, v katerem ostro prijemlje Mladočehe zaradi zadnje šolske debate v češkem deželnem zboru ter dokazuje, da je vedno težje nemškim konservativcem bivati z Mladočehi pod jedno politično streho.

Dunaj, 5. marca. Nadvojvodinji Stefani se je bolezen po noči shujšala. Dihanje ji je obteženo in bljuvanje je ponehalo, kar se smatra kot slabo znamenje.

Dunaj, 5. marca. Nižjeavstrijski deželni zbor je danes zaključil zasedanje z običajnimi hoch-klici.

Budimpešta, 5. marca. Poslanska zbornica je rešila danes celi proračun.

Montreux, 5. marca. Avstrijska cesarica je dospela danes dopoldne brez vsake neizgode v Territet.

Berolin, 4. marca. Budgetna komisija državnega zbora je vsprejela prvih sedem odstavkov vladne predloge, v kateri se zahteva kredit za pomnoženje mornarice. Več odstavkov je znatno spremenjenih.

Umrli so:

2. marca. Marija Kunst, kajzarja hči, 3 leta, Illova 28, je vtonila.

3. marca. Anton Oelhofer, komptoiristov sin, 6 ur, Kladezne ulice 8, življenjska slabost.

V bolnišnici:

1. marca. Ivan Selan, delavec, 30 let, jetika. — Marija Peterca, kuharica, 68 let, plućnica.

Tržne cene v Ljubljani

dné 5. marca.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	12 80	Špeh povojen, kgr.	70
Rež,	9	Surovo maslo,	80
Jčmen,	7 50	Jajce, jedno	25
Oves,	7 20	Mleko, liter	10
Ajda,	9	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	8	Telečeje	60
Koruza,	6 50	Svinjsko	66
Krompir,	3	Koštrunovo	40
Leča, hktl.	12	Piščanec	60
Grah,	12	Golob	18
Fižol,	12	Seno, 100 kgr.	1 98
Maslo, kgr.	94	Slama, 100	1 78
Mast,	76	Drva trda, 4 kub.m.	7 20
Špeh svež,	66	„ mehka, 4 „	4 80

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm.
4	9. zvečer	732.8	0.0	brazv.	oblačno	
5	7. zjutraj	730.8	-0.5	sl. jzah.	oblačno	3.7
	2. popol.	731.5	3.9	sl. vzh.	„	
Srednja večerajšnja temperatura -0.8°, za 2.6° pod normalno.						

172 1-1

Mestna hranilnica v Kranji javlja pretužno vest, da je njen ustanovitelj in prezaslužni predsednik, gospod

Viktor Globočnik,

c. kr. notar, deželni poslanec itd.

danes ob 3¹/₄ ure popoldne po kratki bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

V Kranji, dné 4. marca 1898.

VABILO

k

II. rednemu občnemu zboru

kmetijskega društva v Dobrépoljah,

ki bode

v nedeljo, dné 13. sušca ob pol 4 uri popoldne v sobi bralnega društva v Dobrépoljah.

Dnevni red:

1. Predložitev in potrjenje letnega računa za 1897.
2. Premena zadružnih pravil in sicer §§. 2., 3., 18. in 28.
3. Izvolitev 5. članov*) načelstva.
4. Izvolitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

V Dobrépoljah, dné 20. svečana 1898.

171 1-1

Načelstvo.

*) Vsled § 19. zadružnih pravil so bili izžrebani: Adamič Janez, Erčul Janez, Jaklič Franc, Pugelj Janez in Velovič Alojzij, ki smejo biti zopet izvoljeni

VABILO

k

rednemu občnemu zboru

okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji,

registr. zadruge z neomejeno zavezo,

kateri bode

dné 13. marca 1898 ob 1. uri popoldne

v telovadnici c. kr. rud. idrijske šole

z nastopnim dnevnim redom:

1. Potrjenje letnega računa za leto 1897.
2. Določitev nagrade za uradovanje.
3. Določitev svote za dobrodelne namene.
4. Volitev ravnateljstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

170 1-1

Načelstvo.

VABILO

k

občnemu zboru

„Hranilnice in posojilnice v Metliki,

registr. zadruge z neomejeno zavezo“,

ki bo

dné 20. marca 1898 ob 1¹/₄ uri popoldne

v prostiji.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in računskega pregledovalca.
2. Volitev načelstva in računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za leto 1897.
4. Razni nasveti.

V Metliki, dné 1. marca 1898.

168 1-1

Načelstvo.

VABILO

na

REDNI OBČNI ZBOR

„Hranilnice in posojilnice

v Boh. Srednji vasi“,

ki bo

dné 20. marca 1898 ob 3. uri popoldne

v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskega pregledovalca.
3. Potrjenje računa za l. 1897.
4. Volitev načelstva, računskega pregledovalca in njegovega namestnika.
5. Razni nasveti.

Srednja vas, dné 4. marca 1898.

173 1-1

Načelstvo.

Otvoritev gostilne.

Zahvaljujoč se za dosedanje zaupanje naznanjava svojim čl. gostem in slavnemu občinstvu sploh, da sta se s svojo gostilno preselila

na Turjaški trg št. 1
v novo hišo „Katoliške družbe“.

Točiva izvrstna ter pristna dolenjska, štajarska in istrjanska vina, pa znano Kozlerjevo cesarsko pivo. Vsakešas postreževa z okusnimi, gorkimi in mrzlimi jedmi.

Na razpolago imava tudi snažno uravnane sôbe za prenočevanje.

V mnogoštevilen obisk se priporoča

784 24-15

Andrej in Ana Zalar.

NAZNANILO.

Usojam si prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu najuljudneje naznaniti, da sem otvoril s

5. marcem svojo tvrdko na

sv. Petra cesti št. 27.

v hiši g. Tratnika.

Ker sem si pridobil v Parizu in Londonu pri prvih mojstrih skozi 10 let take spretnosti v modernem kroju, da bom v stanju slavno občinstvo s solidno, točno in reelno postrežbo vsestransko popolnoma zadovoljiti, upam, da me bo isto v mojem podjetji v domovini s svojimi obilnimi naročili podpiralo.

Se priporoča

Jos. Rojina

167 1-1

krojaški mojster.

Ljudska posojilnica,

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

174 1-1

Bilanca dné 28. februarja 1898.

Posojila	gld. 650.875-71	Udov 483 z vplačanimi de-	
Naloženo pri hranilnicah,		leži	gld. 2.866-
bankah, poštni hranilnici		Hranilnih vlog	946.233-24
in gotovine	gld. 303.043-83		

Prometa v 2 mesecih, od 1. januarja do 28. februarja 1898, gld. 1.215.537-19.

Obresti za vloge 4¹/₂% brez odbitka
rentnega davka.

Ferdinand Prinoth,

St. Ulrich, Gröden, Tirolsko,

zavod za cerkveno kiparstvo iz lesa,

se priporoča preč. duhovščini za napravo

podob svetnikov, Kristusa na križu, vzbuknjenih križevih potov, altarjev, božjih grobov itd. najfinejšega dela.

Kipi svetnikov iz lesa, v oljnatih barvah, z zlatimi robovi v velikosti 80 100 120 140 160 180 200 cm stanejo gl. 22 33 48 65 82 107 140

Obširni ceniki zastoj in franko.

Gosp. lekarnarju Piccoli-ju

v Ljubljani.

Podpisani usoja si Vašemu blagorodju uljudno naznaniti, da rabi poslano tinkturo za želodec (Tinctura Rhei composita G. Piccoli) z izvrstnim uspehom proti želodčnemu in kataru v črevesih, isto-tako tudi proti jetrnim in žolčnim izlivanjem.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Gradeo, dne 2. februarija 1897.

Provincijal

brat Emanuel Leitner.
nadzdravnik.

232 100-99

Ilustr. ceniki zastoj. Vse pošiljatve zajamčene. 724 4-4

E. Zbitek-ov v Novi Štiti pri Olomuou
zavod za izdelovanje stekleno-mozaičnih božjih grobov, lurskih duplin in altarjev za procesije ob sv. Rešnjem Telesu. Odlikovan od Nj. svetosti papeža Leona XIII.; priznanja katol. teolog. akademije v Peterburgu, nemškega misijona v Carigradu itd.

IVAN KREGAR

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

v Ljubljani, Poljanska cesta 8, poleg Alojzijevega

priporoča se prečast. duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom v najtanjše izdelovanje

monštranc, ciborijev, kelihov, tabernakljev, svečnikov, lestencev, križev itd. 764 18

iz najboljših kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni.

Slavnemu p. n. občinstvu in prečast. duhovščini uljudno naznanjam, da izvršujem

ključavničarski obrt

ter se priporočam za vsa v to stroko spadajoča dela, osobito pa za napravo

štedilnih ognjišč, ograj itd.

po kolikor le mogoče najnižjih cenah.

Ako kdo cenjenih naročnikov ne more priti osebno k meni, blagovoli mi poslati dopisnico in pridem takoj sam k njemu.

Z najodličnejšim spoštovanjem

Janez Smolè,

ključavničar.

(61) 10-8

Opekarska cesta št. 11 v Ljubljani.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Koledar katol. tiskovnega društva za l. 1898, namenjen zlasti slovenski duhovščini, obsega tudi "Imenik učencev" za več ko 400 šolcev. Neudom stane krasno vezan gl. 1.20. Premišljevanja o življenju našega Gospoda Jezusa Kristusa za vse dneve celotnega leta. — Spisal o. Brunon Verreyse, duhovnik D. J.; preložil lavantinski bogoslovci. — I. zvezek (od 1. prosinca do 30. rožnika) velja broš 1. gl. 50 kr., po pošti 10 kr. več. — Drugi del izide okoli Velike noči.

500 52-32

Preč. duhovščini uljudno priporočam svojo delavnico za slikarstvo na steklu, zlasti za izdelovanje cerkvenih oken z umetno slikarjo **Ed. Stuhl** v Gradeu, Annenstrasse 35. Najboljša spretnost in pohvale za izvršena dela razpošiljam na zahtevo.

Uradne in trgovske **KOVERTE** s firmo priporoča **KAT. TISKARNA** v Ljubljani.

100 do 300 gl.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati postavno dopuščene srečke in državna pisma. Ponudba na **Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII., Deutschgasse 8** 459 10-6 96 10-5

Hiša v Kamniku,

obstoječa iz dveh hišnih števil, opravičena do vseh pravic meštanske korporacije (to so drva itd.), in katera je sposobna za trgovski in krčmarski obrt zaradi jako ugodne lege, **proda se prostovoljno** zaradi družinskih razmer. Pogoji ugodni. 166 3-1

Naslov pov. iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca«.

Domača umetnost!

Podobarski i pozlatarski ateljé

Andrej Rovšek

v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32-34

se priporoča prečast. duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila na izdelovanje

oltarjev

iz lesa v poljubnem slogu,

kipov

in svetniških soh

iz gipsa, kamna, lesa, nihl. itd.

Oltarne skupine

iz različnega materiala.

Blagorodnemu gospodu **Andreju Rovšek-u**, podobarju in pozlatarju

v Ljubljani.

Altar, ki ste ga naredili za podružno cerkev v Lučih, župnije žalske, je prav lepo in trpežno delo, katero dela svojemu mojstru vso čast. Altar ne naredi samo v obče na gledalca prav prijetnega utisa, ampak so tudi posamezni deli pravilno, natančno in trpežno izdelani.

Zalina, dne 1. avgusta 1897.

505 52-32

Josip Novak, župnik.

Liniment. Capsici compos.

231 9 iz lekarn Richter-jeve v Pragi

priznane izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobilo posodico po 40 kr., 70 kr. in 1 gl. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 707 39-23

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna pri zlatem levu v Pragi.

19 15-3

„Janus“, mejsbojna zavarovalnica za življenje na Dunaju, I., Wipplingerstr. 30.

V IV. četrtletju 1897 se je vložilo 1552 zavarovalnih predlogov z zavarovalnino v okroglem znesku 2,623,000 gl., od teh se je izgotovilo 1380 polic z zavarovalnim zneskom 2,317,000 gl.

Od začetka leta se je zgotovilo 3984 polic za zavarovalno svoto 5,902,000 gl.

V četrtletju so znašale izplačljive zavarovalne premije in pristojbine kakor tudi obresti od kapitala okroglo 588,000 gl., izplačila pa 333,000 gl.

Od 1. januarja do 31. decembra 1897 se je napovedalo premij, pristojbin in dohodkov od obrestij 2,083,000 gl., izplačil pa 1,062,000 gl. Odkar obstoji zavod, se je izplačalo 19,512,000 gl.

Posebne ugodnosti pri obstoječih zavarovanjih na življenje so:

1. Dovolitev zavarovanj za slučaj vojske do 5000 gl. (10,000 drž. mark) brez premijske doklade; nad ta znesek primerno nizka doklada.
2. Zavarovanja ne zapadejo, ako se prekine z vplačili premij po 3letnem obstanku in
3. zavarovalna pogodba ostane v veljavi tudi v slučaju samomora, dvoboja, pijančevanja ali napačne napovedi po 5letnem obstoj.
4. Dovolijo se posejila na police po 3letnem obstoj zavarovanja.

122 3-3

Pojasnila daje radije volje:

glavna agentura za Kranjsko v Ljubljani:

Ivan Nep. Plautz, Rimska cesta 20.

NB. Ako vplača 30leten mož četrtletno 7 kron 77 vin, izplača se mu v 60. letu ali takoj po smrti njegovim dedcem 1000 kron z dotičnim deležem dobička.

Jedino pristen

BALZAM

(Tinctura balsamica)

dobavlja na debelo in na drobno samo oblastveno koncesijonirana in trgovinskodno protokolirana

tovarna balsama

lekarnarja

A. Thierry-ja

v Pregradi pri Rogatecu.

Pristen samo s to trg. sodno registrovano zeleno varstveno znamko.

Celotna priprava mojega balzama stoji pod zakon. 109 (24-3) nitim varstvom vzorcev.

Najstarejše, najpreizkušenejše, najcenejše in najreelnejše ljudsko domače zdravilo za prsne in pljučne boli, kašelj, izmečke, krč v želodcu, manjkanje slasti, slab okus, slabo dišečo sapo, kolcanje, zgago, vetrove, zaprtost telesa itd., za notranjo in zunanjo porabo proti zobobolu, gnitju v ustih, ozeblini, opeklinam itd. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom: Tovarba balzama lekarnarja A. Thierry v Pregradi pri Rogatecu.

Cena franko za vsako pošto postajo Avstro-Ogerske je z zabojem vred:

12 malih ali 6 dvojnih steklenic . . . . . 4 krone, 60 " 30 " . . . . . 13 kron.

V Bosno in Hercegovino 30 novč. več.

Ponarejalce in posnemalce, kakor tudi prodajalce takih falsifikatov bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal sodnim potom.

Lekarna
angelja varuha

Jedino pristno

Centifolijsko mazilo

(balzamsko mazilo iz rože centifolia).

A. Thierry-ja
v Pregradi.

Manj nego dve škatljici se ne razpošiljati; razpošilja se jedino le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska. Cena s poštnino, voznim listom in zabojem itd. na 2 lončka 3 krone 40 vin.

Svarim pred nakupovanjem neučinkovitih ponarejanj in prosim natanko na to paziti, da je na vsakem lončku vžgana zgornja varstvena znamka in firma „Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregradi“. Vsak lonček mora biti zavrt v navodilo za uporabo, katero ima to varstveno znamko. — Ponarejalce in posnemalce mojega jedino pristnega centifolij-kega mazila bodem na podlagi zakona za varstvo znamk strogo preganjal; isto tako prodajalce falsifikatov. Kjer ni nobene zaloge, naroči se naravnost z naslovom: Lekarna angelja varuha in tovarba balzama A. Thierry v Pregradi pri Rogatecu.

Razpošilja se brezizjemno le proti poprejšnjemu nakazu ali proti povzetju zneska.

Trgovski pomočnik,

v prodajni mešanega blaga popolnoma izvežban, ter slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi popolnoma vešč, se takoj sprejme.

Iščem tudi

157 3-3

učenca

za prodajalnice z mešanim blagom ali pa tudi spretno prodajalko.

Natančneje po dogovoru pri Antonu Trevn-u na Jesenicah (Gorenjsko).

Alojzije Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice

15 9

priporoča lepo svojo zalogo

raznoverstnih pečij

od najpreprostejših do najfinejših, raznobarvne: ružave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kahljice za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

Novo ustanovljena in novourejena domača stavbinska in umetna steklarija

trvdke

503 25

Avg. Agnola v Ljubljani

Dunajska cesta 9, poleg Figovec

se priporoča prečast, duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izdelovanje

cerkvenih oken in vrat vdolanih s katedralnim steklom ali s svinčenim obrobjenim belim ali barvenim steklom,

s steklom z umetno slikarijo

vse strokovnjsko dobro, zajamčeno in trpežno izvršeno v lastni delavnici, od najpreprostejšega do najfinejšega dela — Ob enem opozarja na lepo svojo zalogo vsakovrstnega

steklarskega blaga

kot so: porcelanasti predmeti, zrcala, steklo v ploščah, svetiljke, podobice, okviri za podobice itd.

Prevzema vsa

stavbinska steklarska dela

in popravila po najnižji ceni.

HERBABNY-jev

podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup.

Ta 28 let z največjim uspehom rabljeni prsni sirup raztaplja slez, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahki si privajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, razstopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebnost pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

725 20-10

Cena steklenice je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polsteklenice ni.)

Prosimo, da se vedno izrecno zahteva Herbabny-jev apneno-železni sirup. Kot znak izvora se nahaja v steklu in na zamašku ime „Herbabny“ vtisnjeno z vzvišenimi črkami in nosi vsaka steklenica poleg stoječo uradno registrovano znamko, na kateri znamenja naj se blagovoli paziti.

239 6 Osrednje skladišče:

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII.1, Kaiserstrasse 73 in 75.

V zalogi skoro v vseh lekarnah na Dunaju in v kronovinah.

Dobiva se povsod.

C 745 36-16

Sarg's Kalodont

Naibolje in najceneje sredstvo za čiščenje zob.

Štev. 4208.

139 3-3

Razglas.

Podpisani magistrat naznanja stavodolžnim mladeničem:

1. Glavni nabór za deželno stolno mesto Ljubljano vršil se bo letos dné 14. in 15. marca v telovadnici II. mestne deške ljudske šole na Cojzovi cesti in sicer: 14. marca za one zunanje mladeniče, katerim se je dovolilo priti k naboru v Ljubljani, 15. marca pa za mladeniče, ki so pristojni v Ljubljano.

Začetek ob 8. uri dopoldne.

2. Stavljenci, odtodno tudi njihovi moški svojci, ki se pozovejo k naboru, imajo priti v pravem času in snažni na nabiralnišče, ter imajo v pravem času prinesiti potrebne dokaze, če se oglašajo za ugodnost:

- a) kot kandidatje duhovskega stanu, kot posvečeni duhovniki in kot nameščeni dušni pastirji (§ 31 voj. zak.);
- b) kot podučitelji, učitelji in učiteljski kandidatje (§ 32 voj. zak.);
- c) kot posestniki podedovanih kmetij (§ 33 voj. zak.);
- d) iz rodbinskih razmer (§ 34 voj. zak.);
- e) enoletne presentne službe (§ 25-29 voj. zak.).

3. Stavljenci, kateri želijo ugodnosti po §§ 31-34 voj. zak. in imajo tudi pravico do ugodnosti enoletne službe, morejo se zglašiti, ako bi se jim odklonila prošnja za kako prej omenjenih ugodnosti, za ugodnost enoletne presentne službe pri glavnem naboru.

4. Kdor zanemari stavno dolžnost ali v obče katero iz vojnega zakona izvirajočih dolžnostij, se ne more izgovarjati, da mu ni bil znan ta razglas ali vojni zakon.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 12. februvarija 1898.

Bilanca

mestne hranilnice v Novem Mestu

Aktiva. z dné 31. decembra 1897. Pasiva.

	gld.	kr.		gld.	kr.
Hipotečna posojila	330494	44	Stanje vlog	468598	70
Leta 1897 zaostale hipotečne obresti	2411	92	Predplačane hipotečne obresti	2353	07
Menjice	18713	—	Predplačane menjicne obresti	225	24
Vloge pri raznih denarnih zavodih	68100	37	Predplačane založne obresti	19	16
Posojila na vrednostne papirje	1795	—	Vplačane pristojbine	100	52
Efeti po kurzu 31. dec. 1897	33270	65	Čisti dobiček	2886	08
Viseče efektne obresti	696	10			
Zaostale zamudne obresti	122	02			
Vrednost inventarja	231	41			
Zaostali opom. stroški	1	40			
Stanje blagajne	18346	46			
	474182	77		474182	77

163 1-1

Ravnateljstvo.

Mestna hranilnica v Novem Mestu

obrestuje vloge tudi zanaprej po

4 odstotke

ter plača rentni davek iz svojega premoženja.

164 1-1

Št. 7458.

160 3-2

Razglas.

V zmislu § 15 občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano (zakon z dné 15. avgusta 1887. l. št. 22. dež. zak.) se javno naznanja, da so

imeniki volilnih upravičencev za letošnje dopolnilne volitve v občinski svet

sestavljeni in da se smejo od jutri naprej skoz 14 dni tukaj pregledavati in proti njim vlagati ugovori.

O pravočasno vloženi ugovori bo razsojal občinski svet.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 27. februvarija 1898.

J. Szpetkowski,
zavod za cerkveno umetnost,
v Poznaniu (Posen), Berlinerstrasse 16,
priporoča svojo veliko zbirko (23 različnih vrst) prelepih križevih potov v visokodružni rezbi (reliet) iz mozaik-tvarine, tudi kipe svetnikov, božje grobe itd.
Posame postaje križevih potov pošilja tudi na ogled.
Ceniki in načrti zastoj in franko. 116 10 6

P. n. občinstvu si dovoljujem naznaniti, da sem otvoril

v soboto, 26. februvarija 1898

v hiši gospe Miličeve na Starem trgu šte. 19
novo gostilno „MIRAMAR“.

Točila se bodo najboljše bela in črna istrska vina. Izvrsten cviček, kakor tudi vedno sveže steinfeldsko marono pivo bratov Reiningshaus.

S priznanim dobro kuhinjo (vsak petek sveže morske ribe) in točno postrežbo se bo najbolje ustreglo vsem zahtevam mojih čestitih gostov.

Prostori so električno razsvetljeni.

Z vsem spoštovanjem

Tosti.

153 (3-3)

Podpisana ima v zalogi najraznoverstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo trvdko ter ne uvažujejo tujih trvd, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo. Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča

81 52-6

Ana Hofbauer,

imejiteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Velika zaloga makulaturenega papirja.

Lepi nerazrezani in nečitani dunajski časniki dobivajo se pri meni v vseh množinah od 25 kg. naprej.

Cena za 100 kg. je 7 gld. 50 kr.,
pri večjih odvetjih še nekoliko ceneji.

175 7-1

Ivan Fabian
v Ljubljani, Vodnikov trg.

Kdor gospodov lastnikov kónj spomladi potrebuje lepo, angleško

konjsko opravo s komatom ali krasno, ogersko konjsko juker-opravo,

naj se kar obrne na podpisane in si tako naroči.

Ravno je bogata zaloga izgotovljenih prodajalniških in drugih konjskih oprav. Popolna jahalna oprava za civiliste in vojake, sedla, uzde, brzde itd. kakor tudi vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Velika zaloga bičev, ločnih bičev, jahalnih palic in jahalnih bičev, tudi s srebrnimi okovi.

Kdor bi potreboval za potovanje močnih, lepih kovčegov ali torbic, naj si že sedaj naroči in se taki na zahtevo tudi pri meni izdeljujejo.

Za gospode tovarnarje in posestnike mlinov priporočam močna jermena za stroje iz najboljšega ljubljanskega in inozemskega usnja, katero imam vedno v zalogi.

P. n. občinstvo opozarjam, da sem v desetih letih v prvih dunajskih in budimpeštanskih tovarnah in delavnicah pridobil si toliko izkušenj, da zamorem takoj z vsakim tekmovalci, tako da ni nikomur potrebno finih stvari si naročevati za drag denar od drugod, ker se take stvari dobijo pri meni ceneje ter bolj elegantno in bolj izdelane, ker je pri meni vse ročno delo.

Vse poprave sedel, jermenov, torbic in galanterije iz usnja se izvrše naglo in ceno. — Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Pričakuje prav obilnih naročil in nalogov, bilježim velespoštovanjem

Fran Primožič, jermenar,
Sv. Petra cesta št. 34, Ljubljana.

33 15-15

Primerna priložnostna darila!

Friderik Hoffmann,

urar, 318 26-22

na Dunajski cesti v Ljubljani,
priporoča svojo

zalogo vseh vrst

žepnih ur

v zlatu, srebru, tuli, jeklu in niklu
ravno tako tudi

**nihalnih, stenskih
in budilnih ur**

in le dobre do najfinije kakovosti po najnižjih cenah.

Specijalitete in novosti žepnih, nihalnih, stenskih in budilnih ur so vedno v zalogi.

Poprave se dobro in solidno izvršujejo.

ZAHVALA.

Podpisani štejem si v dolžnost naznaniti slavnemu občinstvu, da mi je dne 18. febr. požar uničil gospodarsko poslopje in vso krmo, ki je bila v njem shranjena. Krmo zavarovano sem imel pri banki

„Slaviji“

katero zastopnik je že dne 20. m. m. škodo na lici mesta precenil, ter mi odškodnino, katero sem že prejel, v popolno mojo zadovoljnost odmeril.

Za to hitro in zelo kulantno postopanje banke „Slavije“ izrekam ji tem potom iskreno zahvalo, ter jo vsakemu najtopleje priporočam.

V Črnavasi pri Ljubljani, dne 2. marca 1898.

Fran Cottman,

169 1-1

posestnik v Črnavasi pri Ljubljani.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, na Marije Terezije cesti šte. 1 (v Knezovi hiši)

obrestuje hranilne vloge po

68 6-6

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, kojega zadruga sama za vložnike plačuje, na kar se občinstvo opozarja.

Uradne ure vsaki dan od 8. do 12. ure dopoldne.

J. Pserhofer-jeva

117 6-3

lekarna „pri zlatem državnem jabolku“

Dunaj, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice

staroznane, lahko čisteče, po mnogih zdravnikih občinstvu priporočeno domače zdravilo. Te kroglice so iste, ki so že desetletja znane med občinstvom pod imenom J. Pserhoferjeve kri čistilne kroglice, in se jedino prave proizvajajo v lekarni „pri zlatem državnem jabolku“, Dunaj, I., Singerstrasse 15.

Od teh kroglic stane: 1 škatlica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitek s 6 škatlicami 1 gld. 5 kr.

Če se poprej vpošlje denarni znesek, potem stane poštnine prosta pošiljatev: 1 zvitek kroglic 1 gld. 25 kr., 2 zvitek 2 gld. 30 kr., 3 zvitek 3 gld. 35 kr., 4 zvitek 4 gld. 40 kr., 5 zvitek 5 gld. 20 kr., 10 zvitek 9 gld. 20 kr. (Manj ko 1 zvitek se ne more poslati.)

Prosi se izrečno **„J. Pserhofer-jeve odvajalne kroglice“**

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatlice na navodilu o uporabi stoječi podpis J. Pserhofer in sicer z rudečimi črkami.

Balm zoper ozeblino J. Pserhofer-ja. 1 lonček 40 kr., s poštnine prosto pošiljatev 65 kr.

J. Pserhoferjev sok iz ozkega trpotca (Spitzwegerichsaft), slez razkrajajoč, 1 steklenica 50 kr.

Balm zoper golšo, J. Pserhoferja 1 steklen. 40 kr., s poštnine prosto pošiljatev 65 kr.

Stoll-ovi Kola-preparati, izvrstno krepčilo za želodec in živce. 1 liter kola vina ali eliksirja 3 gld., — ¼ litra 1 gld. 60 kr., — ¼ litra 85 kr.

J. Pserhoferjeva grenka želodčna tinktura (preje življenska esenca ime-

novana). Lahko raztopljivo zdravilo, dražilnega in krepčujočega učinka na želodec pri oviranem prebavljanju, 1 steklenica 22 kr., 1 dvanajststena 2 gld.

Zdravilni obliži za rane pok. prof. Steudel-a, 1 lonček 50 kr., s poštnine prosto pošiljatev 75 kr.

Balm za rane J. Pserhofer-ja, 1 steklenica 50 kr.

Tannochinlin - pomada J. Pserhofer-ja najboljša sredstvo za rast las, ena pušica 2 gld.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bulrich-a, domače sredstvo proti slabi prebavi, 1 zavoj 1 gld.

Razven tu imenovanih preparatov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglašene tu in inozemske farmacevtske specijalitete ter se preskrbe vsi predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najceneje.

Pošiljatve po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se preje vpošlje denar, večje naročbe tudi proti povzetju zneska.

Če se preje vpošlje denar (najboljše s pošto nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljativah proti povzetju.

Dunajska borza.

Dne 4. marca.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 55 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 40 "
Avstrijska zlata renta 4%	123 " — "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 75 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 05 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 50 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	930 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	366 " — "
London vista	120 " 20 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 70 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleonador)	9 " 52 "
Italijanski bankovci	45 " 25 "
C. kr. cekini	5 " 65 "

Dne 4. marca.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	162 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	161 " — "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193 " — "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100 " 40 "
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141 " — "
Dunavske vravnave srečke 5%	131 " — "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kransko deželno posojilo	99 " — "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " 10 "
Priporočne obveznice državne železnice	226 " 75 "
" južne železnice 3%	186 " — "
" južne železnice 5%	127 " — "
" dolenskih železnice 4%	99 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	201 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	168 " — "
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 " 10 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 " — "
Salmove srečke, 40 gld.	82 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	79 " 50 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	160 " 60 "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3445 " — "
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	422 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	80 " 25 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	122 " 50 "
Montanska družba avstr. plan.	153 " 70 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	182 " 50 "
Papirnih rubljev 100	127 " 25 "

S 1. januarjem 1898 se je pričelo novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXVI. leto.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih oblagaj.

Brezplačni privržek „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega znamenek vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se najprimerneje s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštinih uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzelle 10.

2 gld. 60

celoletna naročnina.